

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

UMENIE A KULTÚRA

GYMNÁZIUM ANTONA BERNOLÁKA
LICHNEROVA 69, 903 01 SENEC

VÝTVARNÁ VÝCHOVA, HUDOBNÁ VÝCHOVA,
VÝCHOVA UMENÍM, UMENIE A KULTÚRA

ISCED 2, ISCED 3A

UMENIE A KULTÚRA

OBSAH

Výtvarná výchova	8 – ročná forma štúdia.....	5
Výtvarná výchova	príma.....	19
Výtvarná výchova	sekunda.....	26
Hudobná výchova	8 – ročná forma štúdia.....	31
Hudobná výchova	príma (ISCED 2).....	40
Hudobná výchova	sekunda (ISCED 2).....	44
Výchova umením	8 – ročná forma štúdia.....	47
Výchova umením	tercia (ISCED 2).....	57
Výchova umením	kvarta (ISCED 2).....	64
Umenie a kultúra	8 – ročná forma štúdia.....	69
Umenie a kultúra	kvinta (ISCED 3A).....	81
Umenie a kultúra	sexta (ISCED 3A).....	87
UMENIE A KULTÚRA	septima.....	91
UMENIE A KULTÚRA	oktáva.....	95

UMENIE A KULTÚRA

HODINOVÉ DOTÁCIE

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1						
	hudobná výchova	1	1						
	výchova umením			0,5+0,5	0,5+0,5				
	umenie a kultúra					1	1	1	1

SWOT ANALÝZA VZDELÁVACEJ OBLASTI – UMENIE A KULTÚRA

Silné stránky:

- výučba VYV, HUV, UKL, VYU je realizovaná kvalifikovanými pedagógmi
- na výučbu slúži zrekonštruovaná klubovňa, vybavená video-, DVD prehrávačom, CD rekordérom, dataprojektorom a klavirom
- organizácia školských koncertov a podujatí hudobne nadanými žiakmi a učiteľmi školy
- realizácia výstav výtvarných prác žiakov v priestoroch školy, ale aj mimo nej – v mestskej galérii
- dobrá spolupráca školy s mestskou galériou Labyrinth, múzeom, MsKS
- protidrogová prevencia ponúkaná cez umenie (koncerty, kino)
- úspechy žiakov v umeleckých súťažiach
- realizácia exkurzií na podporu žiackeho poznania umenia

Slabé stránky:

- nedostatok financií na zabezpečenie kvalitného ozvučenia kultúrnych podujatí školy
- nedostatok priestoru a času venovanému umeleckej tvorbe
- neochota nadaných žiakov umelecky sa prezentovať

Príležitosti:

- zapájať nových talentovaných žiakov do hudobno-výtvarných projektov, súťaží
- hľadať sponzorov pre rozvoj umeleckého nadania žiakov
- hľadať nové možnosti ponúkaných umeleckých projektov
- zvýšiť záujem rodičov o kultúru školy

UMENIE A KULTÚRA

Riziká:

- demografický pokles populácie – umelecky nadaných žiakov
- negatívne vplyvy okolia na kultúrny a umelecký rozvoj mladej generácie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet výtvarná výchova (ďalej VV) v nižšom sekundárnom vzdelávaní plynulo nadväzuje na výtvarnú výchovu v primárnom vzdelávaní. Naďalej vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebvýjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výraznosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii.

Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám,
- nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi ktoré takéto zručnosti nevyžadujú,
- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

Ťažisko sebvýjadrovania sa, oproti primárnemu vzdelávaniu, prenáša na iné oblasti aktivity. Do vyučovania sú zaradované prostriedky a činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu žiaka a dovoľujú mu naplniť jeho prirodzené ambície po vizuálnom vyjadrení skutočnosti, po poznávaní formálnej i obsahovej štruktúry sveta, po presnejšom zobrazení pozorovaných vzťahov, po vyššej technickej dokonalosti prejavu, po pluralite spôsobov vytvárania. Zapája sa koncepčné a konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s myslením estetickým. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať jej dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť a sviežosť, spojená s pribúdaním vedomej tvorivej operatívosti. Žiak reaguje na stále komplexnejšie podnety, reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti, preto potrebuje vo výtvarnej výchove objaviť oblasť nových možností, zodpovedajúcich svojmu vývinu.

UMENIE A KULTÚRA

METODICKÉ VÝCHODISKÁ PREDMETU

Vyučovanie VV je programovaný a riadený proces v ktorom ale učiteľ iniciuje, rešpektuje a podporuje nápady a individuálne riešenia žiaka.

Východiskami tohto procesu sú:

1. činnosti žiakov, ktoré vychádzajú z myšlienkových, formálnych a technických procesov výtvarných a vizuálnych umení, sú založené na súčasnom stave poznania vizuálnej kultúry;

2. témy /námety /obsahy zobrazovania, ktoré majú svoj dôležitý antropologický a kultúrny charakter.

VV predstavuje v rámci obsahu vyučovania jedinečnú možnosť tematizovať základné antropologické koncepty:

- a) koncepty časopriestoru (čas, priestor, pohyb, mierka, hĺbka, výška, šírka ...),
- b) kultúrne archetypy vyjadrovania prírody (živly, prírodné polarities...),
- c) kategórie estetického prežívania (krása, škaredosť, neurčitosť, drsnosť, jemnosť ...),
- d) kategórie uvedomovania si osobnej a kultúrnej identity (ja, iný, cudzinec, priateľ, postihnutý ...; kultúrne rozdielnosti vo vizuálnom vyjadrovaní sveta),
- e) kategórie afektivity (radosť, bolesť, smútok, náladu ...).

Témy ponímame z hľadiska:

- a) osobnosti a veku žiaka,
- b) edukačných cieľov,
- c) kultúrno-spoločenskej reality.

Žiak spracováva (mentálne i formálne) symboly, ktoré vizuálne vyjadrujú jeho predstavy a fantazijné koncepty, alebo sa odvolávajú na javovú stránku sveta. Na rozdiel od iných predmetov, ktoré sa zaoberajú niektorými z týchto tém, VV angažuje osobnosť žiaka v inom zmysle: neučí sa o nich, ale vyjadruje ich,

UMENIE A KULTÚRA

hľadá svoj spôsob ich vyjadrenia. To kladie vyššie nároky na senzomotorické a afektívne ciele predmetu a tým dopĺňa predmety v ktorých prevažuje cieľ kognitívny.

3. v reflexii diel výtvarného umenia, dizajnu, architektúry, filmu a videa; V nižšom sekundárnom vzdelávaní sa zvyšuje dôraz na poznávanie a veku primeraný rozbor diel vizuálnej kultúry – jednak kľúčových diel reprezentujúcich historické epochy a kultúry, jednak diel reprezentujúcich súčasné tendencie vizuálnych umení.

CIELE PREDMETU

Ciele výtvarnej výchovy na úrovni nižšieho sekundárneho vzdelávania sú:

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry. Cez vlastnú činnosť žiaka uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickej selekcii.

Senzomotorické ciele

Vedome rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus. Naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú seberealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov. Prostredníctvom VV rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

UMENIE A KULTÚRA

Socioafektívne ciele

Formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením.

Formovať celistvú osobnosť. Pristupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania. Osnovy VV podporujú medzipredmetové väzby, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifík spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevažne kognitívnymi predmetmi. V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania to predstavuje vedomé hľadanie formálnych a obsahových súvislostí s prírodovednými i humanitnými predmetmi a s inými druhmi umenia.

OBSAH VYUČOVANIA

Obsah vyučovania VV tvorí sústava edukačných tém. Každá z tém zodpovedá riešeniu určitého výtvarného problému. Témy sú zoradené v metodických radoch. Metodický rad predstavuje riešenie príbuzných výtvarných problémov v priereze ročníkov (v tabuľke vodorovný rad), vždy na úrovni zodpovedajúcej veku. Takéto zoradenie sleduje stupňovanie náročnosti pri štruktúrovaní osobnosti žiaka. Zoradenie edukačných tém v rámci jedného ročníka (v tabuľke zvislý rad) umožňuje učiteľovi sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zgrupovať a tvoriť z nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým môže učiteľ dynamicky pracovať – podľa potreby preradovať témy v časovom pláne jedného ročníka i medzi ročníkmi. Témy naplňa konkrétnymi úlohami (zadaniami pre žiakov) učiteľ. Niektoré edukačné témy sú alternatívne – označené ako a), b).

V metodickej prílohe osnov sú k jednotlivým metodickým radom vypracované vzorové úlohy, mali by však slúžiť ako nezáväzná inšpirácia pre učiteľov. Okrem navrhovaného priebehu úlohy obsahujú možné motivačné a námetové východiská, navrhovanú techniku (pokiaľ nie je predmetom edukačnej témy) a vyjadrujú ciele každej úlohy.

UMENIE A KULTÚRA

CIEĽOVÉ KOMPETENCIE

Žiak má po absolvovaní nižšieho sekundárneho vzdelania tieto vedomosti, zručnosti a postoje:

vedomosti

– vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka; časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy);

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania sa naučil:

zručnosti a spôsobilosti

– formálne zručnosti

Vyjadrovacie zručnosti, ktoré predstavujú základy znalostí vyjadrovacích prostriedkov (jazyka) vizuálnych umení (gramotnosť v oblasti vizuálnej kultúry).

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí), – dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika),
- hrať sa s jednoduchými animačnými trikmi, kamuflážou a napodobneninou (filmový trik, kulisa, maskovanie, mimikry),
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu,
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry,
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu,
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť,
- vo svojom vyjadrovanom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov.
- technické zručnosti

HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA PREDMETU

Klasifikácia predmetov výtvarná výchova a výchova umením

(1) V rámci predmetov výtvarná výchova a výchova umením uplatňuje učiteľ tieto hlavné kritériá:

- a) priebeh vytvárania postojov,
- b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí,
- c) priebeh získavania vedomostí,
- d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu.

(2) Pri hodnotení priebehu vytvárania postojov učiteľ u žiaka primerane veku hodnotí:

- a) prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy,
- b) otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení,
- c) cieľavedomosť riešení,
- d) záujem o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok,
- e) schopnosť spolupracovať,
- f) schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov.

(3) Pri hodnotení priebehu získavania zručností a spôsobilostí učiteľ u žiaka primerane veku hodnotí:

- a) technické zručnosti (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov a technických operácií s nimi),
- b) formálne zručnosti (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka),
- c) mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja vnímania a prežívania,

UMENIE A KULTÚRA

d) mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja predstavivosti a fantázie, Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy

e) mentálne spôsobilosti na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky).

(4) Pri hodnotení priebehu získavania vedomostí učiteľ u žiaka primerane veku hodnotí:

a) znalosti oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,

b) pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho,

c) znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania.

(5) Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v predmetoch výtvarná výchova a výchova umením klasifikujú podľa kritérií uvedených v odsekoch 6 až 10 v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia.

(6) Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak je iniciatívny a tvorivý vo výtvarnom vyjadrovaní, uplatňuje vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom a experimentovaniu; dokáže vyjadriť veku primerané postoje (vkus, názor, spolupráca, individualita) v oblasti vizuálnej kultúry; ovláda zručnosti (technické, nástrojové, materiálové) podľa požiadaviek ročníkových kompetencií na vynikajúcej úrovni; preukazuje veku primerané mentálne spôsobilosti – na úrovni vnímania, prežívania, fantázie a predstavivosti, vytvárania vlastných koncepcií; dokáže veku primerane pomenúvať a interpretovať svoje zážitky, činnosti a ich výsledky; preukazuje vedomosti z oblasti vizuálnej kultúry primerané edukačným úlohám (v nižších ročníkoch najmä vedomosti o materiáloch, nástrojoch, základných technikách a druhoch vizuálnych umení; v sekundárnom vzdelávaní o štýloch, ťažiskových obdobiach, nosných umelcoch a médiách); dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a vkusu iných; žiak zrealizoval artefakt primerane svojmu veku a schopnostiam.

(7) Stupňom 2 – chválitebný sa žiak klasifikuje, ak spĺňa kritériá 1. stupňa hodnotenia ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý.

(8) Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak realizuje edukačné úlohy priemerne, chýba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, podlieha predsudkom a stereotypom.

UMENIE A KULTÚRA

(9) Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje, ak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti a poznatky v nových oblastiach.

(10) Stupňom 5 – nedostatočný sa žiak klasifikuje, ak nespĺňa kritériá, nemá záujem o výtvarné aktivity. Tento stupeň neodporúčame používať pri súhrnej klasifikácii žiaka; v čiastkovom hodnotení len vo výnimočných prípadoch (napr. zámerné negovanie vyučovacieho procesu).

PRIEREZOVÉ TÉMY

Zaradením nasledovných prierezových tém do výučby občianskej náuky sa sleduje zlepšenie kompetencií a spôsobilostí žiakov, týkajúcich sa ako ich osobnostného, tak ich spoločenského rozvoja. Každá z prierezových tém sleduje konkrétne ciele:

ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA

1. pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu,
2. rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,
3. získať a postupne skvalitňovať schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu

MEDIÁLNA VÝCHOVA

1. osvojiť si stratégie zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a rozvinutie mediálnej kompetencie – zmysluplného využívania médií a ich produktov,
2. rozvinúť schopnosť vytvorenia vlastného názoru na základe rôznych zdrojov prijímaných informácií,
3. rozvinúť schopnosť kriticky posudzovať informácie šírené médiami a vyberať z týchto informácií,
4. uvedomenie si vplyvu médií na jednotlivca a na verejnú mienku

UMENIE A KULTÚRA

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

1. zlepšiť pripravenosť žiakov na stret a prípadné spolunažívanie s príslušníkmi iných kultúr, vytvorenie vzájomného rešpektu, poznávanie a rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality,
2. zameranie na slovenské kultúrne prostredie a tradičnú kultúrnu rozmanitosť tohto prostredia,
3. zamedzenie rôznych podôb neznášanlivosti, rasizmu a xenofóbie

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

1. formovať vzťah žiakov k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí,
2. rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného citenia

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

1. naučiť žiakov rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, ale vedieť si uplatniť aj svoje práva,
2. podporovať prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok,
3. pestovať kvalitné medziľudské vzťahy,
4. rozvíjať zručnosti potrebné pre život a spoluprácu,
5. rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ TVORBA

1. rozvíjať pocit zodpovednosti za udržanie hmotného i nehmotného dedičstva krajiny,
2. vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu k svojmu regiónu, krásam prírody, staviteľstvu, ľudového umenia

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

1. spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine – písomne i verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií
2. získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich,

UMENIE A KULTÚRA

3. kultivovane prezentovať svoje názory, hypotézy,
4. prijať kompromis alebo stanovisko inej strany,
5. využívať rôzne typy prezentácií,
6. rozvíjať schopnosť komunikovať, argumentovať, pracovať s informáciami, obhájiť vlastný názor

LEGENDA

TPPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

OSR – Osobnostný a sociálny rozvoj

MKV – Multikultúrna výchova

OŽZ – Ochrana života

ENV – Environmentálna výchova

MDV – Mediálna výchova

NÁRODNÝ ŠTANDARD FINANČNEJ GRAMOTNOSTI

Národný štandard finančnej gramotnosti (schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 19. marca 2009 pod číslom CD-2009-22702/9699-1:913) popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií.

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako **vek, rodina, kultúra či miesto bydliska**. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie

ABSOLVENT STREDNEJ ŠKOLY BY MAL BYŤ SCHOPNÝ:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- naučiť sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a napláňovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šoriť,
- efektívne používať finančné služby,

UMENIE A KULTÚRA

- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- vedieť a byť schopný hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie,
- inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- poznať príklady úspešných jednotlivcov v svojej plánovanej profesijnej ceste,
- poznať podmienky, vylučujúce neúspešnosť jednotlivca a rodiny,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať.

Finančne gramotní absolventi stredných škôl by mali aspoň vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu čas od času ocitnúť. Práve v súvislosti s týmto Národný štandard finančnej gramotnosti naznačuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

SPÔSOB IMPLEMENTÁCIE

Pri sprostredkovaní informácií, ktoré sú rozpracované do celkových a čiastkových kompetencií je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvety a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti,
- k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb.

TÉMY, KOMPETENCIE A ČIASTKOVÉ KOMPETENCIE

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti.

Celkovo sú **Témy zoradené do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti.**

UMENIE A KULTÚRA

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia **Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.**

- 1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- 1.3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- 1.4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.
- 1.5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia **Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.**

- 2.1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- 2.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov.
- 2.3: Kontrolovať osobné informácie.
- 2.4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
- 2.5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.
- 2.6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia **Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.**

- 3.1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- 3.2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických potrieb) jednotlivca a rodiny.
- 3.3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.
- 3.4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.
- 3.5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.
- 3.6: Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

UMENIE A KULTÚRA

3.7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia **Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.**

- 4.1: Vypracovať osobný finančný plán.
- 4.2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.
- 4.3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
- 4.4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe.
- 4.5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.
- 4.6: Uvedomiť si účel a dôležitosť poslednej vôle.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia **Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.**

- 5.1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
- 5.2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.
- 5.3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť.
- 5.4: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia **Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.**

- 6.1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.
- 6.2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie buduje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.
- 6.3: Zhodnotiť investičné alternatívy
- 6.4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.
- 6.5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.
- 6.6: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia **Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.**

- 7.1: Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.
- 7.2: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.
- 7.3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.
- 7.4: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.
- 7.5: Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

UMENIE A KULTÚRA

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

PRÍMA

UČEBNÉ ZDROJE

• Literatúra

- REISTETTEROVÁ, Z.: Výtvarná príprava. Bratislava: SPN, 1988
BARTKO, O.: Farba a jej použitie. Bratislava: SPN, 1980
FILA, R.: Načo nám je umenie. Bratislava: Mladé letá, 1991
LOSOS, L.: Techniky maľby. Bratislava: Pallas, 1992
LADISLAV ČARNÝ : Výtvarná výchova pre 7. a 6. ročník zš a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom.
BARTKO O. a kol. : Výtvarná príprava.
BARBERA SIRENZE, 1969: Tvorivosť, tvar, farba.

• Didaktická technika

PC, dataprojektor

• Materiálne výučbové prostriedky

nástenné mapy, prezentácie

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
Výtvarný jazyk. Základné prvky výtvarného vyjadrovania	OSR		
Možnosti zobrazovania videného sveta	MKV 1		
Podnety výtvarného umenia, (médiá, štýly, procesy, techniky, témy)	MKV 3	3.1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby	DEJ - architektúra
Podnety výtvarného umenia médiá, štýly, procesy, techniky, témy	MKV 2	2.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov	INF – informácie okolo nás
Podnety výtvarného umenia	MKV 1		
Podnety fotografie.	MDV 2 3		FYZ - svetlo
Podnety filmu a videa.	ENV 1		INF – tvorba videa

UMENIE A KULTÚRA

Podnety architektúry	TPPZ		
Podnety dizajnu.	MKV 1 ENV 2	1-.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.	
Podnety tradičných remesiel.	MDV 1 4		DEJ – remeselnícka výroba
Elektronické médiá.	MKV 3		
Podnety hudby a literatúry, (synestetické podnety).	ENV 2		
Podnety rôznych oblastí poznávania sveta.	OSR 1		
Tradícia a identita , kultúrna krajina.	ENV 2		DEJ - tradície
Škola v galérii galéria v škole.	ENV 3		

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Organizácia vyučovania		Hofnotenie	
				formy	metódy	metódy	prostriedky
Výtvarný jazyk. Základné prvky výtvarného vyjadrovania	Mierka a proporčné vzťahy, operácie s proporciami. Námet: proporcie ľudského tela. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj.</i>	Ľudské telo Pochopiť a uplatniť proporcionalitu. Vedieť si pomôcť poznatkami z iných predmetov a skúseností. <i>Rozvíjať sebapoznávanie a sebaúctu, pestovať medziľudské vzťahy</i>	Žiak dokáže interpretovať základnú proporčnú stavbu videného prostredníctvom ceruzky, štetca a skladaním	individuálna práca,	dialogické	Slovné – formou pochvaly, povzbudenía, usmernenia	známka pochvala
Možnosti zobrazovania videného sveta	Kreslenie figúry podľa skutočnosti a s pamäti. Námet: figurálna kompozícia rôznych pohybových aktivít – šport, tanec ... <i>Multikultúrna výchova</i>	figúra Vedieť jednoducho vyjadriť pohyb a vzťahy jednotlivých prvkov pri pohybe. Uplatniť poznatky z iných oborov. <i>Rozvíjať vzťah k ďalším</i>	Žiak dokáže uplatniť poznatky o proporcionalite spolu so skúsenosťami z fyzických aktivít a poznatkami z biológie pri výtvarnom vyjadrení skutočnosti. Žiak dokáže			Slovné – formou pochvaly, povzbudenía, usmernenia	známka pochvala

UMENIE A KULTÚRA

		<i>druhom umenia.</i>	pracovať s nožnicami, spájať časti do celku.	individuálna práca,	demonštrovanie		
Podnety výtvarného umenia, (médiá, štýly, procesy, techniky, témy)	Kinetické a svetelné umenie. Námet: Trojrozmerné kinetické dielo. <i>Multikultúrna výchova</i>	trojrozmerné Poznávať znaky a diela štýlu a pochopiť jeho princípy. Využiť rozličný materiál pri experimentovaní s kinetickým umením. <i>Poznávať princípy moderného umenia, využívať prvky vo vlastnej tvorbe.</i>	Žiak vie nájsť charakteristické podnety kinetického umenia. Žiak vie vytvoriť jednoduchý trojrozmerný predmet rešpektujúci princípy kinetiky.	práca vo dvojici		Slovné – formou pochvaly, povzbudenia, usmernenia	známka pochvala
				individuálna práca,	dialogické	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie	známka pochvala
Podnety výtvarného umenia médiá, štýly, procesy, techniky, témy	Pop – art. Námet: Plošná, čierno – biela ilúzia objemu alebo pohybu.	Čierno-biele Poznávať znaky pop – artu. Využiť jednoduché čiary na experimentovanie s optickým umením.	Žiak vie spracovať charakteristické podnety op-artu. Žiak dokáže vytvoriť jednoduché čierno-biele lineárne dielo s efektmi optického klamu.		informačno receptívna	Slovné – formou pochvaly, povzbudenia, usmernenia	známka pochvala
Podnety výtvarného umenia	Stredoveké a gotické umenie. Námet: Dekoračná mreža Modelovanie historickej mince <i>Multikultúrna výchova</i> <i>Mediálna výchova</i>	dekorácia Poznávať znaky a diela stredovekého a gotického umenia a aplikovať poznatky v modernom výtvarnom prejave. <i>Poznávať históriu umenia. Rozvíjať orientáciu</i>	Žiak dokáže vnímať spôsoby vyjadrovania daného historického obdobia a hľadať analógie. Žiak vie na podnet skúmaného vytvoriť návrh jednoduchého moderného riešenia mreže.	individuálna práca,	demonštrovanie	Slovné – formou pochvaly,	známka pochvala

UMENIE A KULTÚRA

		<i>a selektovanie prvkov v médiách. Rozvoj finančnej gramotnosti</i>				povzbudenia, usmernenia	
Podnety fotografie.	Inscenovaná fotografia Námet: zátišie. <i>Mediálna výchova</i>	fotografia Poznať jazyk a procesy virtuálnych médií. Rozvíjať a kultivovať vnímanie. <i>Rozvíjať schopnosti pri práci s médiami, voliť vhodné prvky a výtvarne ich spracovať</i>	Žiak dokáže zvládnuť základné grafické operácie na počítači.	práca vo dvojici	dialogické	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie	známka pochvala
						Slovné – formou pochvaly, povzbudenia, usmernenia	
Podnety filmu a videa.	Vzťah obrazu a zvuku vo filme. Hudba, hlas, slovo, strih. Námet: moja škola a priatelia. <i>Mediálna výchova</i>	Film, video Poznať základné princípy a procesy vizuálnych médií, rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelú reflexiu vizuálnej kultúry. <i>Rozvíjať schopnosti posudzovať mediálne šírené posolstvá.</i>	Žiak dokáže zinscenovať a zachytiť krátky príbeh so zvukom.	individuálna práca,	demonštrovanie	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie	známka pochvala
				práca vo dvojici		Slovné – formou pochvaly, povzbudenia, usmernenia	
Podnety architektúry	Urbanizmus , plán mesta, štruktúra zón, doprava, uzly, vzťah ku krajine, mesto a dedina, fantastické priestory. Námet: Plán môjho mesta. <i>Enviromentálna výchova</i>	mesto Pochopiť spôsoby notácie (napr.mapa) ako výtvarný spôsob spracovania a vyjadrenia skutočnosti. <i>Rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe</i>	Žiak dokáže čítať z rôznych druhov máp. Žiak vie pútavo a prehľadne zobrazíť plán časti mesta (skutočne alebo fantasticky).		dialogické	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie	známka pochvala

UMENIE A KULTÚRA

		<i>životného prostredia.</i>					
Podnety dizajnu.	Odevný dizajn. Námet: Módna prehliadka doplnkov. <i>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti.</i>	odevy Rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu. Podnecovať nápaditosť a estetickú zložku životného prostredia. <i>Naučiť sa spolupracovať v skupine – komunikovať, argumentovať, prezentovať.</i>	Žiak dokáže tolerovať vkus iných, pritom je inovatívny a originálny. Dokáže pripraviť a zrealizovať jednoduchý dizajnerský návrh.	individuálna práca,	demonštrovanie	Slovné – formou pochvaly, povzbudenia, usmernenia	známka pochvala
Podnety tradičných remesiel.	Podnety košíkárstva, pletenie. Námet: Pletenie košíkov, korbáčov. <i>Multikultúrna výchova Enviromentálna výchova</i>	pletenie Formovať kultúrne postoje, názory a hodnotové kritériá cez zážitkové učenie. Prehlibovať vzťah k tradícii a kultúrnemu dedičstvu. <i>Pestovať úctu k národnej minulosti. Vyhýbať sa negatívnym zásahom k prírode.</i>	Žiak dokáže: pomocou spolužiaka zvládnuť zručnosti spojené s technikou pletenia.	práca vo dvojici	dialogické	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie Slovné – formou pochvaly, povzbudenia, usmernenia	známka pochvala
Elektronické médiá.	Úprava digitálneho obrazu. Námet: Vrstvy, filtre, transformácie, farebné variácie. <i>Mediálna výchova.</i>	Digitálny obraz Viesť žiakov k originálnemu tvorivému prístupu. Ukázať možnosti spracovania a montáže obrazu. <i>Rozvíjať zručnosti pri práci s médiami, rozvíjať estetické cítenie.</i>	Žiak dokáže vytvoriť variácie toho istého obrazu a byť tvorivý a originálny.	individuálna práca,	demonštrovanie	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie	známka pochvala

UMENIE A KULTÚRA

Podnety hudby a literatúry, (synestetické podnety).	Farebná hudba objekt, hudobno – vizuálny nástroj Alt.: zvuková plastika, objekt. Námet: Farebné kulisy k hudbe. <i>Multikultúrna výchova.</i>	hudba Vyjadriť spontánne emocionálne a zmyslové podnety. Využiť možnosti farby na vyjadrenie emocionálnych podnetov. <i>Poznávať vzájomné vzťahy medzi kultúrami.</i>	Žiak vie miešať farby a použiť ich na vyjadrenie zmyslového vnímania, dokáže nájsť a skĺbiť predmety do výtvarného objektu.	práca vo dvojici	informačno receptívna	Slovné – formou pochvaly, povzbudenia, usmernenia	známka pochvala
Podnety rôznych oblastí poznávania sveta.	Podnety prírodopisu (prírodné štruktúry). Námet: Prírodná stena. <i>Enviromentálna výchova.</i>	príroda Spracovávať podnety z iných predmetov. Získať základy modelovania. Nebáť sa experimentovať. <i>Poznávať krásu prírodných tvarov, aplikovať vo výt. tvorbe.</i>	Žiak vie vybrať z objektívnej skutočnosti zaujímavý detail, výsek a výtvarne ho spracovať. Žiak sa dokáže priestorovo vyjadriť.		demonštrovanie	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie Slovné – formou pochvaly, povzbudenia, usmernenia	známka pochvala
Tradícia a identita , kultúrna krajina.	Výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry odevov, jedál, zvykov ...). Námet: Moja rodina, moji priatelia, mesto v ktorom žijem. <i>Osobnostný a sociálny rozvoj.</i>	tradícia Reflektovať výtvarne na špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia. <i>Pestovať kvalitné medziľudské vzťahy.</i>	Žiak dokáže vo svojom výtvarnom prejave spracovať charakteristické podnety zo svojho sociálneho a kultúrneho prostredia. Žiak dokáže zvládnuť techniku asambláže.	individuálna práca,	dialogické	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie	známka pochvala

UMENIE A KULTÚRA

Škola v galérii galéria v škole.	<p>Obraz pre 5 zmyslov. Námet: a) Návšteva galérie b) galéria v literatúre, na internete.</p> <p><i>Multikultúrna výchova.</i></p>	<p>zmysly Približovať výtvarnú činnosť ako dôležitú a zaujímavú ľudskú činnosť. Rozvíjať tvorivé myslenie a činnosť mladých ľudí.</p>	<p>Žiak dokáže vyjadriť svoj pohľad a názor na pozorované dielo.</p>	práca vo dvojici	informačno receptívna	Slovné – formou pochvaly, povzbudenia, usmernenia	známka pochvala
		<p><i>Objavovať krásu umenia v historických obdobiach.</i></p>					

UMENIE A KULTÚRA

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

SEKUNDA

UČEBNÉ ZDROJE

• Literatúra

REISTETTEROVÁ, Z.: Výtvarná príprava. Bratislava: SPN, 1988

BARTKO, O.: Farba a jej použitie. Bratislava: SPN, 1980

FILA, R.: Načo nám je umenie. Bratislava: Mladé letá, 1991

LOSOS, L.: Techniky maľby. Bratislava: Pallas, 1992

LADISLAV ČARNÝ : Výtvarná výchova pre 7. a 6. ročník zš a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom.

BARTKO O. a kol. : Výtvarná príprava.

BARBERA SIRENZE, 1969: Tvorivosť, tvar, farba.

• Didaktická technika

PC, dataprojektor

• Materiálne výučbové prostriedky

nástenné mapy, prezentácie

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
Výtvarný jazyk, základné prvkyvýtvarného vyjadrenia	OSR 1		
Možnosti zobrazovania videného sveta Podnety výtvarného umenia / médiá, štýly, procesy, techniky, témy	MKV 1		INF – grafické zobrazovanie
Médiá, štýly, procesy, techniky Podnety výtvarného umenia, fotografie	MKV 3	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými	FYZ - svetlo

UMENIE A KULTÚRA

		potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.	
Podnety filmu, tradičných remesiel, dizajnu Rozvoj finančnej gramotnosti	MKV 2		INF - video
Podnety architektúry	MKV 1		DEJ - architektúra
Podnety hudby a literatúry	MDV 2 3		
Podnety rôznych oblastí poznávania	ENV 1		
Tradícia a identita kultúrnej krajiny	TPPZ		
Elektronic. média	MKV 1 ENV 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.	INF – informácie okolo nás
Škola v galérii / galéria v škole	MDV 1 4		

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				formy	metódy	metóda	prostriedok
Výtvarný jazyk, základné prvky výtvarného vyjadrenia	1. Druhy výtvarného umenia 2. Kompozícia z otláčaných listov 3. Vyhynuté plazy a jaštery	- poriadok a chaos - technika otláčania - akvarel, otláčanie, tuš, komb. technika	<u>Žiaci vedia:</u> - usporiadať rôzne výtvarné prvky do kompozície - farebne a kompozične dosiahnuť očakávanú náladu znázorňujúcu jesenné obdobie - lavírovať, kombinovať techniky				
				individuálna práca,	dialogické	Slovné formou pochvaly, povzbudenie, usmernenie	známka – pochvala
Možnosti zobrazovania videného sveta Podnety výtvarného umenia / médiá, štýly,	1. Detská izba 2. Zátišie 3. dada, neodada	- priestor, svetlo, tieň - tieňova-nie, uhlik	- načrtnúť známy priestor navrhnuť vlastný interiér izbičky - naskicovať zátišie z ovocia, zachytiť svetlo, tieň - pochopiť vznik umelec. smeru	práca vo dvojici	demonštrovanie	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie	

UMENIE A KULTÚRA

procesy, techniky, témy	hrôzy vojny		z dejinných súvislostí, odpor proti 1.sv.vojne a jej hrôzostrašných obrazov -kolážou, asamblážou, alebo škvrnou stvárniť danú tému -šokovať diváka / spolužiaka	individuálna práca,	analyticko – syntetická	Slovné formou pochvaly, povzbudenie, usmernenia	
Médiá, štýly, procesy, techniky Podnety výtvarného umenia, fotografie	1. akčné umenie 2. renesančné umenie 3. fotografická reportáž	- vojna, strach, zmätok -detskosť, spontánnosť, nelogickosť - intermed umenie, Maliarstvo sochárstvo Architektúra fotografia príbeh	- pochopiť a predviesť čo je akčné umenie - rozpoznať prvky renesančného umenia a gotiky - pochopiť pojem „zlatý rez“		dialogické	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie	známka pochvala
				individuálna práca,	analyticko – syntetická	Slovné formou pochvaly, povzbudenie, usmernenia	
Podnety filmu, tradičných remesiel, dizajnu Rozvoj finančnej gramotnosti	1. námet na scenár filmu 2. zdobíme vianočné medovníky 3. modelovanie mince	Scenár dekorácia Farebnosť krajčírstvo čipkárstvo výšivka	- liter. spracovať jednoduchý námet na scenár k filmu - vysvetliť pojem dekorovať - vymenovať trad. remeslá na Slovensku - realizovať drobnú výšivku s motívom zimy, Vianoc	práca vo dvojici	demonštrovanie		známka pochvala
Podnety architektúry	moderná architektúra 1. dom 2. most 3. fontána	typ, funkcia, výraz stavby lína, krivka	- navrhnuť svoj dom „budúcnosti“ - vytvoriť návrh mostu, Fontány		dialogické	Slovné formou pochvaly, povzbudenie, usmernenia	

UMENIE A KULTÚRA

Podnety hudby a literatúry	vizuálna poézia, próza, maľujem čo počujem	grafická / vizuálna poézia, poezia	- zaujať publikum vizuálnym pokusom o recitáciu, prednes, výtvarne stvárniť melódiu a náladu počutého		analyticko – syntetická	Slovné formou – pochvaly, povzbudenie, usmernenia	známka pochvala
Podnety rôznych oblastí poznávania	1. figúra 2. zvierka 3. rastlina	podnety biológie / dejepisu	- rôznymi výtvarnými postupmi a technikami stvárniť témy z biológie / dejepisu				
Tradícia a identita kultúrnej krajiny	1. povesť 2. bájka	dejiny mesta	- povesť a báj spracovať výtvarnou formou	individuálna práca,	dialogické	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie	
Elektronic. média	1. portrét 2. makro 3. dizajn 4. abstrakt	morfining s využitím fotografie	- transformovať tvar na iný tvar prostredníctvom softvéru	práca vo dvojici	demonštrovanie	Slovné formou – pochvaly, povzbudenie, usmernenia	známka pochvala
					analyticko – syntetická	Hodnotenie kolektívom, sebahodnotenie	

UMENIE A KULTÚRA

Škola v galérii / galéria v škole	Projekt	slovo a obraz	- samostatne pracovať na záverečnom projekte	individuálna práca,		Slovné – formou pochvaly, povzbudenia, usmernenia	známka pochvala

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova je (v rámci ŠVP ISCED 2) spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca, tiež jedna z foriem realizácie tvorivosti človeka. Cez vzdelávaciu oblasť Umenie a kultúra má žiakom sprostredkovať národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa. Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe.

Hlavným zámerom hudobnej výchovy je *optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí.*

Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú hudobné činnosti (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, percepčné a hudobno-dramatické), ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, emocionálnu inteligenciu a tvorivosť. Formujú estetický a morálny základ osobnosti žiakov. Rozvíjajú hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, názory a postoje žiakov cez umelecký zážitok a aktívny hudobný prejav.

Hudobno-výchovný proces musí vychádzať z hudby smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí

CIELE PREDMETU

Kognitívne ciele

- získať poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou.
- nadobudnúť schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých slohových období a ich vybrané diela,
- uvedomiť si svoju národnú identitu v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získať úctu k svojej kultúre,
- prostredníctvom hudobných činností získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnúť schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník,

UMENIE A KULTÚRA

- v kontexte s hudbou dokázať analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk).

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítenia a pochopenia hudobného diela dokázať prekonať svoj egocentrizmus, vedieť sa preladiť na komunikačný a ideový kód iného človeka autora), pochopiť jeho citový a myšlienkový svet s určitou mierou stotožnenia sa - vychovávať k empatii.
- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky,
- dokázať bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe,
- schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach),
- mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce,
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

Psychomotorické ciele

- dokázať správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedieť využiť pri svojich hudobných činnostiach,
- na primeranej úrovni dokázať využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

Úlohou predmetu je rozvíjať **klúčové kompetencie** tak, aby sa:

- formoval a rozvíjal emocionálny svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu (školy, rodiny, prírody),
- výchova kladného vzťahu žiaka ku slovenskému kultúrnemu bohatstvu a histórii,
- vhodne spájala hudba s prejavmi iných umení (poézia, maliarstvo, tanec, film...),
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom.
-

UMENIE A KULTÚRA

KRITÉRIÁ HODNOTENIA A KLASIFIKÁCIA PREDMETU

Predmet HUV je klasifikovaný na vysvedčení známkami. Metodika hodnotenia je rozpracovaná v pokynoch pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra – príloha ISCED 2.

Charakter hudobnej výchovy si vyžaduje hodnotiť:

- priebeh vytvárania postojov: záujem o hudobné činnosti v rámci edukačných úloh, schopnosť spolupracovať pri kolektívnych hudobných prejavoch
- priebeh získavania zručností a spôsobilostí: žiak spieva podľa svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom. Orientuje sa v grafickom zázname melódie, tvorí jednoduché rytmické sprievody k piesňam. Analyzuje výrazové prostriedky počúvanej hudby. Realizuje sa v hudobno-dramatických činnostiach, aktívne poznáva umenie.
- priebeh získavania hudobných vedomostí: ovláda základy hudobnej náuky, pozná piesne a tance slovenských folklórnych regiónov a mená najvýznamnejších hudobných skladateľov, tiež ich diela.

Dôležitá je motivačná funkcia hodnotenia, preto učiteľ musí brať ohľad na predpoklady, ambície, vkus a výkony žiaka. Plní komparačnú funkciu, t. j. správne odhadnúť danosti, snahy a záujem žiaka o hudbu, až potom úroveň hudobných činností a vedomostí.

- tvorba projektov a ich prezentácia

PRIEREZOVÉ TÉMY

Zaradením nasledovných prierezových tém do výučby občianskej náuky sa sleduje zlepšenie kompetencií a spôsobilostí žiakov, týkajúcich sa ako ich osobnostného, tak ich spoločenského rozvoja. Každá z prierezových tém sleduje konkrétne ciele:

ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA ENV

1. pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu,
2. získať a postupne skvalitňovať schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu

MEDIÁLNA VÝCHOVA MDV

1. osvojiť si stratégie zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a rozvinutie mediálnej kompetencie – zmysluplného využívania médií a ich produktov,
2. rozvinúť schopnosť vytvorenia vlastného názoru na základe rôznych zdrojov prijímaných informácií,

UMENIE A KULTÚRA

3. rozvinúť schopnosť kriticky posudzovať informácie šírené médiami a vyberať z týchto informácií,
4. uvedomenie si vplyvu médií na jednotlivca a na verejnú mienku

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA MKV

1. zlepšiť pripravenosť žiakov na stret a prípadné spolunažívanie s príslušníkmi iných kultúr, vytvorenie vzájomného rešpektu, poznávanie a rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality,
2. zameranie na slovenské kultúrne prostredie a tradičnú kultúrnu rozmanitosť tohto prostredia,
3. zamedzenie rôznych podôb neznášanlivosti, rasizmu a xenofóbie

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA OŽZ

1. formovať vzťah žiakov k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí,
2. rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ OSR

1. naučiť žiakov rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, ale vedieť si uplatniť aj svoje práva,
2. podporovať prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok,
3. pestovať kvalitné medziludské vzťahy,
4. rozvíjať zručnosti potrebné pre život a spoluprácu,
5. rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ TVORBA REV

1. rozvíjať pocit zodpovednosti za udržanie hmotného i nehmotného dedičstva krajiny,
2. vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu k svojmu regiónu, krásam prírody, staviteľstva, ľudového umenia

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI TPPZ

UMENIE A KULTÚRA

1. spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine – písomne i verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií
2. získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich,
3. kultivovane prezentovať svoje názory, hypotézy,
4. prijať kompromis alebo stanovisko inej strany,
5. rozvíjať schopnosť komunikovať, argumentovať, pracovať s informáciami, obhájiť vlastný názor

NÁRODNÝ ŠTANDARD FINANČNEJ GRAMOTNOSTI

Národný štandard finančnej gramotnosti (schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 19. marca 2009 pod číslom CD-2009-22702/9699-1:913) popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií.

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako **vek, rodina, kultúra či miesto bydliska**. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie

ABSOLVENT STREDNEJ ŠKOLY BY MAL BYŤ SCHOPNÝ:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- naučiť sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a napláňovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šoriť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- vedieť a byť schopný hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie,
- inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- poznať príklady úspešných jednotlivcov v svojej plánovanej profesijnej ceste,
- poznať podmienky, vylučujúce neúspešnosť jednotlivca a rodiny,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí,

UMENIE A KULTÚRA

- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať.

Finančne gramotní absolventi stredných škôl by mali aspoň vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu čas od času ocitnúť. Práve v súvislosti s týmto Národný štandard finančnej gramotnosti naznačuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

SPÔSOB IMPLEMENTÁCIE

Pri sprostredkovaní informácií, ktoré sú rozpracované do celkových a čiastkových kompetencií je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvety a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti,
- k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb.

TÉMY, KOMPETENCIE A ČIASTKOVÉ KOMPETENCIE

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti.

Celkovo sú **Témy zoradené do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti.**

1. Človek vo sfére peňazí

*Celková kompetencia **Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrané a stanovenie životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.***

- 1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- 1.3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- 1.4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.
- 1.5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia **Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.**

- 2.1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- 2.2: Násť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov.
- 2.3: Kontrolovať osobné informácie.
- 2.4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
- 2.5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.
- 2.6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia **Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.**

- 3.1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- 3.2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických potrieb) jednotlivca a rodiny.
- 3.3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.
- 3.4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.
- 3.5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.
- 3.6: Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.
- 3.7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia **Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.**

- 4.1: Vypracovať osobný finančný plán.
- 4.2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.
- 4.3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
- 4.4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe.

UMENIE A KULTÚRA

4.5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

4.6: Uvedomiť si účel a dôležitosť poslednej vôle.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia **Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.**

5.1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

5.2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.

5.3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť.

5.4: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia **Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.**

6.1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

6.2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie buduje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

6.3: Zhodnotiť investičné alternatívy

6.4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

6.5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.

6.6: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia **Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.**

7.1: Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.

7.2: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.

7.3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

7.4: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

UMENIE A KULTÚRA

7.5: Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

UMENIE A KULTÚRA

HUDOBNÁ VÝCHOVA

PRÍMA (ISCED 2)

UČEBNÉ ZDROJE

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
<i>Hudba minulosti a súčasnosť</i>	encyklopédie Langsteinová, Felix: Učebnica HV pre 6.roč., Bratislava, SPN 2011, Učebnica HV pre 7.roč., Bratislava, SPN 2006, Učebnica HV pre 8.roč., Bratislava, SPN 1997, Učebnica HV pre 9.roč, Bratislava, SPN 1998	CD DVDprehrávač dataprojektor interaktívna tabuľa notebook	Orffove hudobné nástroje metronóm klavír súbor kariet o hud. nástrojoch portréty skladateľov	Internet regionálne zdroje nahrávky ľudových a umelých piesní youtube
<i>Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných</i>	encyklopédie Langsteinová, Felix: Učebnica HV pre 6. roč, SPN 2011 životopisy, portréty hudobných skladateľov zbierky ľudových piesní	CD prehrávač Interaktívna tabuľa	Orffove hudobné nástroje klavír metronóm	

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
<i>Hudba minulosť súčasnosť</i>	MKV 1, 2 TPPZ 1, 2, 3, 4, 5 MDV 2, 3, 4 OSR 1, 3, 4, 5 REV 1, 2	1.1: zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1 - 2: pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazi ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Dejepis – historické udalosti a súvislosti Etická výchova - rasizmus Náboženská výchova – viera v hudbe Výtvarná výchova – maliarstvo, sochárstvo
<i>Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov</i>	MKV 1, 3 REV 1, 2 TPPZ 1, 2, 3, 4, 5 MDV 1, 2, 3 ENV 1, 2 OŽZ 2 OSR 4	1.2: pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazi ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Geografia – orientácia na mape, vlajky štátov Výtvarná výchova - návrhy kostýmov k projektu Etická výchova – rešpektovanie rôznych kultúr Slovenský jazyk - príbeh, scénka k projektu Dejepis – história národov

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
<i>Hudba minulosť súčasnosť /20 hod./</i>	<i>Pravek Starovek Stredovek Renesancia Barok Klasicizmus Romantizmus Impresionizmus</i>	Od praveku po romantizmus, jednotlivé slohové obdobia v európskom a slovenskom hudobnom umení. Vývoj hudby a jej spoločenské pozadie od praveku po romantizmus. Význam a typické skladby najvýznamnejších predstaviteľov renesancie,	Získať poznatky a vedomosti v procese komunikácie hudbou v rôznych štýlových obdobiach a získané vedomosti, poznatky a percepčné zručnosti využívať pri elemen. hud. tvorení a porovnávaní hudby v minulosti a v súčasnosti. Nadobudnúť	Rozprávanie Dialóg Práca s doplnkovou literatúrou a internetom Demonštračná metóda	Individuálna práca Beseda Skupinová analýza hudobného diela	Ústne Písomné - test Praktické Individuálne Skupinové skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností

UMENIE A KULTÚRA

		<p>baroka, klasicizmu, romantizmu, impresionizmu vo svete a u nás. Podľa sluchu vystihnúť niektoré charakteristické znaky slohových období.</p>	<p>schopnosť prijať, hodnotiť a vážiť si hud. diela a hud. prejavy vlastného národa a iných národov rôznych období.</p> <p>Prostredníctvom precítenia a pochopenia umeleckých diel žiaci dokážu svoj egocentrizmus a do istej miery sa stotožniť s autormi týchto diel (empatia), no zachovať si svoje vlastné názory a postoje (asertivita).</p> <p>Žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hud. prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové). Na primeranej úrovni dokážu využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.</p>	<p>Prakticko-aplikačné metódy</p> <p>Hudobná hra</p> <p>Priama skúsenosť so znejúcou hudbou</p> <p>Projektové metódy</p> <p>Získavanie informácií</p> <p>Výklad</p> <p>Beseda o hudbe</p> <p>Návšteva hudobných podujatí – koncertu,</p>	<p>Skupinová práca</p> <p>Práca vo dvojiciach</p> <p>exkurzia Dolná Krupá-hudobné múzeum</p>		
<p>Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov /13 hod./</p>	<p>Rakúsko Nemecko Francúzsko Taliansko Anglicko</p>	<p>Typická pieseň a hudobná skladba vybraných národov. Známa skladba daného národa podľa ponuky učebníc Hv, s</p>	<p>Žiak nadobudne schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hud. diela a hud. prejavy vlastného národa i iných národov.</p>	<p>Rozprávanie</p> <p>Dialóg</p> <p>Demonštračná</p>	<p>Skupinová práca s hudobnou skladbou</p>	<p>Ústne</p> <p>Písomné</p> <p>Individuálne</p>	<p>odpoveď test prezentácia praktických zručností</p>

UMENIE A KULTÚRA

	<p><i>Rusko</i> <i>Okolo stredozemného mora</i> <i>Amerika</i> <i>Na opačnej strane zemegule</i> <i>V krajine vychádzajúceho slnka</i> <i>Zahrajme si divadlo</i></p>	<p>dôrazom na spevácke, inštrumentálne a pohybové prejavy.</p>	<p>V kontexte s hudbou dokáže analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky z iných predmetov. Pozná najvýzn. predstaviteľov hudby vybraných národov. Dokáže integrovať poznatky z iných predmetov. Orientuje sa v graf. a rytm. zázname piesní.</p> <p>Žiak dokáže pristupovať k vnímaniu umel. hodnôt rôznych kultúr. Rozvíja schopnosť spolupracovať.</p> <p>Žiak spieva intonačne čisto, rytmicky presne jednohlasné, dvojhlasné ľudové aj umelé piesne iných národov. Žiak realizuje inštrum. sprievody jednoduchou improvizáciou na hud. nástrojoch. Vie zatancovať niektoré národné tance.</p>	<p>metóda</p> <p>Priama skúsenosť so znejúcou hudbou</p> <p>Imitačná metóda</p> <p>Brainstorming</p> <p>Intonačná metóda</p> <p>Hudobná hra</p>	<p>Beseda</p> <p>Samostatná práca s knihou</p> <p>Tvorba projektu</p>	<p>Skupinové</p> <p>Praktické skúšanie</p>	
--	---	--	--	---	---	--	--

UMENIE A KULTÚRA

HUDOBNÁ VÝCHOVA

SEKUNDA (ISCED 2)

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
<i>Hudobné prechádzky storočiami</i>	učebnica Hudobná výchova pre 9. Ročník, SPN 1998 učebnica Hudobná výchova pre 7. Ročník, SPN 2011, Langsteinová, Felix	CD a DVD prehrávač žiacke PC notebook	ľahko ovládateľné hudobné nástroje improvizované hudobné nástroje klavír	internet vhodný softvér nahrávky ľudových a umelých piesní - youtube
<i>Pestrá paleta populárnej hudby</i>	encyklopédie životopisy, portréty hudobných skladateľov	dataprojektor interaktívna tabuľa	metronóm CD a DVDnosiče	regionálne zdroje
<i>Hudba na pomedzí</i>	zbierky ľudových piesní			

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
<i>Hudobné prechádzky storočiami</i>	MKV 1, 2, 3 TPPZ 1, 2, 3, 4, 5 MDV 2, 3, 4 OSR 3, 4, 5 OŽZ 2	1.2: pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Dejepis – historické súvislosti Slovenský jazyk – neoklasicizmus, neofolklorizmus Etická výchova – ľudská morálka skladateľov Náboženská výchova – viera v hudbe Výtvarná výchova – architektúra, maliarstvo, sochárstvo
<i>Pestrá paleta populárnej hudby</i>	MKV 1, 3 REV 1, 2 TPPZ 1, 2, 3, 4, 5 MDV 2, 3 OŽZ 2	1.2: pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Výtvarná výchova – logo v pop hudbe Etická výchova – morálka pop spevákov Slovenský jazyk – príbeh v šansónoch Dejepis – historické súvislosti

UMENIE A KULTÚRA

	OSR 4		
<i>Hudba na pomedzí</i>	OŽŽ 2 TPPZ 1, 2, 3, 4, 5 MKV 1, 3 OSR 1, 4 MDV 2, 3		Výtvarná výchova – návrhy kostýmov k projektu Slovenský jazyk – príbeh, scéna k projektu Telesná výchova – kultúra pohybu Informatika – elektronické zvuky nástrojov

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
<i>Hudobné prechádzky storočiami /17 hod./</i>	Poslanie hudby - umenia v 20. -21. storočí – moderná hudba: <i>Neoklasicizmus</i> <i>Neofolklorizmus</i> <i>Súčasná duchovná hudba</i> <i>Pel-mel hudby 20. Stor.</i> <i>Moderná slovenská hudba</i>	Význam a dielo najznámejších skladateľov hudby 20. storočia vo svete a u nás. Návraty do minulosti Od hud. atómov cez módy,... Hudobníci rôznych dôb. Hudobné nástroje rôznych dôb. Zakladatelia modernej slov. hudby. Galéria hudobných skladateľov	vedieť hrať rytmické motívy, jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam, poznať na základe počúvania hudby minimálne 6 hudobných diel a ich autorov vedieť uplatňovať elementárne taktovacie pohybov pri speve, vedieť reagovať pohybom na hudbu, vyjadriť pohybom charakter, výraz a náladu piesne a znejúcej hudby, zaspievať čisto, kultivovane najmenej 5 ľudových, umelých piesní iných národov a 8 regionálnych slovenských ľudových piesní so zreteľom na hlasové dispozície a hlasovú hygienu	výklad učiteľa rozhovor besedy zážitkové metódy hranie rolí intonačná metóda s použitím solmizácie imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní riadené objavovanie	skupinové projektové, diferencované vyučovanie samostatná práca práca vo dvojiciach	ústne písomné - test praktické individuálne skupinové skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností

UMENIE A KULTÚRA

			dokázať rozmyšľať a rozprávať o hudbe, tvorivé počúvanie hudby	hudby informačno-receptívna metóda improvizácia			
<i>Pestrá paleta populárnej hudby /10 hod./</i>	<i>Pestrá paleta populárnej hudby:</i> <i>Džez na ceste do sveta</i> <i>Swing</i> <i>Džez na Slovensku a v Čechách</i> <i>Country a western</i> <i>Šansón</i> <i>Folk</i>	Vývoj populárnej hudby: džez (od New Orleansu po bratislavské džezové dni), -hudba mladých od Beatles po súčasnehudobné skupiny, SuperStar a inételevízne a rozhlasové relácie, stoličkový rock and roll, spevsúčasnýchhitov.	dokázať rozmyšľať a rozprávať o hudbe, tvorivé počúvanie hudby vedieť hrať rytmické motívy, jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam, poznať na základe počúvania hudby minimálne 6 hudobných diel a ich autorov	výklad dialóg intonačná metóda zážitková metóda diskotéka populárnej hudby brainstorming	improvizované koncerty výchovné koncerty skupinová práca individuálna práca	ústne písomné praktické individuálne skupinové skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
<i>Hudba na pomedzí /6 hod./</i>	<i>Rock-and Roll</i> <i>WORLD music</i> <i>Divadlo</i>	Prieniky rôznych druhov a žánrov hudby: country & western, hudba k filmom, hudba na internete, etno- a worldmusic, vážna verzus populárna hudba, malý projekt učiteľa a žiakov, hudba a ty /(hudba a ja, malý projekt alebo krátke zamyslenie sa žiaka/	Zážitkové počúvanie hudby vedieť reagovať pohybom na hudbu, vyjadriť pohybom charakter, výraz a náladu piesne a znejúcej hudby, zaspievať čisto, kultivovane piesne iných národov, rôznych štýlov	výklad dialóg inscenačná metóda imitačná metóda zážitková metóda	Skupinový projekt Individuálna práca Návšteva koncertu prezentácie	ústne písomné skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností

SWOT ANALÝZA VZDELÁVACEJ OBLASTI – UMENIE A KULTÚRA

Silné stránky:

- výučba VYV, HUV, UKL, VYU je realizovaná kvalifikovanými pedagógmi
- na výučbu slúži zrekonštruovaná klubovňa, vybavená video-, DVD prehrávačom, CD rekordérom, dataprojektorom a klavirom
- organizácia školských koncertov a podujatí hudobne nadanými žiakmi a učiteľmi školy
- realizácia výstav výtvarných prác žiakov v priestoroch školy, ale aj mimo nej – v mestskej galérii
- dobrá spolupráca školy s mestskou galériou Labyrint, múzeom, MsKS
- protidrogová prevencia ponúkaná cez umenie (koncerty, kino)
- úspechy žiakov v umeleckých súťažiach
- realizácia exkurzií na podporu žiackeho poznania umenia

Slabé stránky:

- nedostatok financií na zabezpečenie kvalitného ozvučenia kultúrnych podujatí školy
- nedostatok priestoru a času venovanému umeleckej tvorbe
- neochota nadaných žiakov umelecky sa prezentovať

Príležitosti:

- zapájať nových talentovaných žiakov do hudobno-výtvarných projektov, súťaží
- hľadať sponzorov pre rozvoj umeleckého nadania žiakov
- hľadať nové možnosti ponúkaných umeleckých projektov
- zvýšiť záujem rodičov o kultúru školy

Riziká:

- demografický pokles populácie – umelecky nadaných žiakov
- negatívne vplyvy okolia na kultúrny a umelecký rozvoj mladej generácie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet výchova umením, ktorý patrí do vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, nadväzuje na predmety hudobná výchova a výtvarná výchova v predchádzajúcich ročníkoch základnej školy. Má žiakom sprostredkovať živú skúsenosť umenia a svetové a národné kultúrne dedičstvo. Ťažiskovo vychádza z hudobného umenia a z vizuálnych umení – výtvarného, architektúry, dizajnu a filmu. Prierezovo obsahuje prvky literárneho a dramatického umenia. Zámerom tohto predmetu je optimálne formovať osobnosť – emocionálnu a intelekt žiakov tak, aby si prostredníctvom tvorivých činností a komunikácie s umením vytvárali svoj autentický spôsob bytia.

UMENIE A KULTÚRA

Prostredníctvom činnostného vyučovania, vzájomným prepojením tvorivého a objaviteľského princípu vytvárať predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov a znalostí tak, aby sa umenie stalo imanentnou súčasťou života žiakov.

CIELE PREDMETU

Kognitívne ciele

Na základe vedomostí o rôznych druhoch umenia, ktoré žiaci získajú predovšetkým vlastnou činnosťou:

- nadobudnú schopnosť uplatňovať tieto vedomosti pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel,
- spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových tvorcov diel rôznych umeleckých druhov a ich interpretov, diela typické pre kľúčové tendencie súčasného umenia, ako aj diela charakterizujúce štýlové znaky historických epoch,
- spoznajú najdôležitejšie vlastnosti vyjadrovacích prostriedkov rôznych umení, technické postupy, nástroje a médiá,
- na základe spoznávania a osvojovania si umeleckej výpovede domácich diel (výtvarných, hudobných, literárno-dramatických) v kontexte s európskou kultúrou získavajú úctu ku tvorcom a dielam svojej krajiny,
- na základe svojich činností v tomto predmete získavajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a oceňovať umelecké diela a umelecké prejavy vlastného národa, ale i iných národov a etník,
- dokážu analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z prírodných vied, geografie, histórie, etiky, literatúry, cudzích jazykov a vyhodnocovať ich vplyv na umenie,
- dokážu vytvárať projekty, v ktorých budú syntetizovať vlastné i prevzaté nápady z jednotlivých umeleckých oblastí v intenciách polyestetickéj výchovy.

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítenia a pochopenia umeleckých diel žiaci dokážu prekonať svoj egocentrizmus a stotožniť sa s autormi týchto diel (empatia) pri zachovaní svojich vlastných názorov a postojov (asertivita),
- uprednostňovať autentické tvorivé riešenia vo vlastnom vyjadrovaní prostriedkami umenia a pri vnímaní umeleckých diel,
- dokážu bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- vedia prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadajú v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život,

UMENIE A KULTÚRA

- získavajú schopnosti spolupracovať v tíme, prevziať zodpovednosť za plánovanie, propagáciu, realizáciu i prezentáciu vlastnej práce i skupinových projektov,
- chápu umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnenia svojho života.

Psychomotorické ciele

- na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné, výtvarné, pohybové a literárne predstavy a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch,
- dokážu zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky do celkov tak, aby prostredníctvom nich vedeli vyjadriť svoje myšlienky, predstavy, postoje, a tak komunikovať s okolitým svetom,
- osvojujú si technické postupy potrebné na spracovanie materiálu (nahrávanie, montáž, strih, úprava akustického signálu, komunikácia a elaborácia prostredníctvom softvérov, vyhľadávanie umeleckých podnetov na internete a pod.).

VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Základom výchovno-vzdelávacích stratégií predmetu *Výchova umením* je rozvoj predovšetkým kľúčových kompetencií ŠkVP – *Spôsobilosti vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry*, ďalej kompetencia – *Sociálne komunikačné spôsobilosti*.

Pre utváranie a rozvíjanie týchto kľúčových kompetencií využívame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- poznať charakteristické diela a štýl kľúčových epoch európskeho umenia,
- poznať znaky ťažiskových tendencií moderného a súčasného výtvarného a hudobného umenia,
- orientovať sa v systémoch dizajnu a architektúry,
- poznať žánre filmu a základné tendencie v jeho vývoji,
- poznať najdôležitejšie médiá, nástroje a technické (realizačné) postupy v rôznych druhoch umenia,
- poznať základné vyjadrovacie prostriedky a kompozičné princípy v hudbe a vo výtvarnom umení,
- orientačne poznať najdôležitejších autorov svetového a slovenského umenia,
- diskutovať o umeleckých dielach,
- identifikovať a správne používať pojmy z podnetov rôznych smerov hudobného a výtvarného umenia.

UMENIE A KULTÚRA

VYUČOVACIE STRATÉGIE

Vo výchove umením je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka – zážitku z vytvárania a vnímania umeleckého diela; časť vedomostí o výtvarnom umení, hudbe, performatívnych umeniach, filme, dizajne, architektúre, o vizuálnej a akustickej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy, internet).

Hlavnou kompetenciou v oblasti postojov je tvorivý prístup – žiak je vedený k tomu, aby pri každej edukačnej téme volil svoje vlastné, teda autentické riešenie a postupne formuloval svoj estetický i hodnotiaci názor.

KRITÉRIÁ HODNOTENIA A KLASIFIKÁCIA PREDMETU

V predmete VYU sa hodnotí nie výsledok, ale samotný prístup žiaka k práci a proces činnosti. Hodnotenie sa realizuje formou osobného rozhovoru so žiakom, v ktorom učiteľ poskytne citlivú veku primeranú spätnú väzbu, analyzuje spolu so žiakom samotný proces vzniku výslednej práce. Predmet VYU je v záverečnom hodnotení klasifikovaný známkami výborný, chválitebný a dobrý, pričom jednotlivé činnosti môže učiteľ klasifikovať aj známkou dostatočný a nedostatočný, a to v prípade zámerného negovania vyučovacej činnosti žiakom, znehodnocovania iných prác a pomôcok žiakov.

Pri hodnotení a klasifikácii nesmieme zabúdať na špecifikum každého žiaka, na stupeň rozvoja jeho fantázie a výtvarného myslenia, hudobného cítenia. V záverečnom hodnotení prihliadame na predloženie výtvarných prác žiaka, aktivitu na vyučovacích hodinách, ale aj na rozvoj tvorivosti a samostatnosti žiaka a jeho schopnosti hodnotiť seba aj ostatných a prezentovať sa.

PRIEREZOVÉ TÉMY

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA ENV

1. rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni
2. získať a postupne skvalitňovať schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu

UMENIE A KULTÚRA

MEDIÁLNA VÝCHOVA MDV

1. osvojiť si stratégie zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a rozvinutie mediálnej kompetencie – zmysluplného využívania médií a ich produktov,
2. rozvinúť schopnosť vytvorenia vlastného názoru na základe rôznych zdrojov prijímaných informácií,
3. rozvinúť schopnosť kriticky posudzovať informácie šírené médiami a vyberať z týchto informácií,
4. uvedomenie si vplyvu médií na jednotlivca a na verejnú mienku

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA MKV

1. zlepšiť pripravenosť žiakov na stret a prípadné spolunažívanie s príslušníkmi iných kultúr, vytvorenie vzájomného rešpektu, poznávanie a rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality,
2. zameranie na slovenské kultúrne prostredie a tradičnú kultúrnu rozmanitosť tohto prostredia,
3. zamedzenie rôznych podôb neznášanlivosti

OCHARA ŽIVOTA A ZDRAVIA OŽŽ

1. formovať vzťah žiakov k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí,
2. rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ OSR

1. naučiť žiakov rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, ale vedieť si uplatniť aj svoje práva,
2. podporovať prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok,
3. pestovať kvalitné medziľudské vzťahy,
4. rozvíjať zručnosti potrebné pre život a spoluprácu,
5. rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA REV

1. rozvíjať pocit zodpovednosti za udržanie hmotného i nehmotného dedičstva krajiny,

UMENIE A KULTÚRA

2. vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu k svojmu regiónu, krásam prírody, staviteľstvu, ľudového umenia

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI TPPZ

1. spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine – písomne i verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií
2. získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich,
3. kultivovane prezentovať svoje názory, hypotézy,
4. prijať kompromis alebo stanovisko inej strany,
5. rozvíjať schopnosť komunikovať, argumentovať, pracovať s informáciami, obhájiť vlastný názor

NÁRODNÝ ŠTANDARD FINANČNEJ GRAMOTNOSTI

Národný štandard finančnej gramotnosti (schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 19. marca 2009 pod číslom CD-2009-22702/9699-1:913) popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií.

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako **vek, rodina, kultúra či miesto bydliska**. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie

ABSOLVENT STREDNEJ ŠKOLY BY MAL BYŤ SCHOPNÝ:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- naučiť sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a napláňovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť sporiť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,

UMENIE A KULTÚRA

- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- vedieť a byť schopný hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie,
- inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- poznať príklady úspešných jednotlivcov v svojej plánovanej profesijnej ceste,
- poznať podmienky, vylučujúce neúspešnosť jednotlivca a rodiny,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančnictva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať.

Finančne gramotní absolventi stredných škôl by mali aspoň vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu čas od času ocitnúť. Práve v súvislosti s týmto Národný štandard finančnej gramotnosti naznačuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

SPÔSOB IMPLEMENTÁCIE

Pri sprostredkovaní informácií, ktoré sú rozpracované do celkových a čiastkových kompetencií je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvety a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti,
- k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb.

TÉMY, KOMPETENCIE A ČIASTKOVÉ KOMPETENCIE

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti.

Celkovo sú **Témy zoradené do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti.**

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia **Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrané a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.**

UMENIE A KULTÚRA

- 1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- 1.3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- 1.4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.
- 1.5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia **Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.**

- 2.1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- 2.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov.
- 2.3: Kontrolovať osobné informácie.
- 2.4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
- 2.5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.
- 2.6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia **Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.**

- 3.1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- 3.2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických potrieb) jednotlivca a rodiny.
- 3.3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.
- 3.4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.
- 3.5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.
- 3.6: Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.
- 3.7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia **Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.**

- 4.1: Vypracovať osobný finančný plán.
- 4.2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.
- 4.3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
- 4.4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe.
- 4.5: Zvážiť príspevky na darovstvo a filantropiu.
- 4.6: Uvedomiť si účel a dôležitosť poslednej vôle.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia **Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.**

- 5.1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
- 5.2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.
- 5.3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť.
- 5.4: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia **Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.**

- 6.1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.
- 6.2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie buduje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.
- 6.3: Zhodnotiť investičné alternatívy
- 6.4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.
- 6.5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.
- 6.6: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia **Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.**

- 7.1: Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.
- 7.2: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.
- 7.3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.
- 7.4: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.
- 7.5: Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

UMENIE A KULTÚRA

VÝCHOVA UMENÍM

TERCIA (ISCED 2)

UČEBNÉ ZDROJE

Tematické okruhy	Odporúčané ukážky a východiskový materiál
1. obraz v hudbe, hudba v obraze (hľadanie vzťahov medzi hudobným a výtvarným vyjadrovaním, synergia vizuálneho a auditívneho)	1.1. M. P. Musorgskij: Obrázky z výstavy (aj aktualizované verzie); P. Hindemith: Maliar Mathis (M. Grünewald); E. Suchoň: Obrázky zo Slovenska ; (M. Benka, M. Bazovský, L. Fulla...); C. Debussy: Faunovo popoludnie (Renoire, Cézanne, Gogh, Gauguin...); M. Ravel: Zrkadlá, Gašpar noci... 1.2. Bachove fúgy – maľby fúgy (P. Klee, J. Weder, J. Albers, V. Kandinskij, F. Kupka); Sonáta – maľby sonáty (K. Čiurlionis) Kontrapunkt (R. Fila...) výtvarné vyjadrenie džezu, punku, rocku, rapu... Farebná hudba a kinetické umenie
2. vyjadrovacie prostriedky a ich štylizácia v hudbe a výtvarnom umení / citové pôsobenie výrazu - správne vidíme len srdcom	2.1. ukážky štylizácie a transformácie tvaru vo výtvarnom umení surrealizmus, imaginatívne tendencie – porovnať s kubizmom, impresionizmom, fauvizmom, neodadaizmom, konceptualizmom...; štylizácia tvaru v dizajne, 2.2. rôznosť štýlov v hudbe, F.Mendelssohn-Bartholdy: Sen noci svätajánskej, Piesne bez slov...; Fr. Liszt: Sen lásky; P.I. Čajkovskij: Rómeo a Júlia; S. Prokofjev: Rómeo a Júlia; R. Wagner: Tristan a Izolda; E.H.Grieg: Lyrické kusy, Peer Gynt...
3. multimédiá – pohyb a dej prostredníctvom obrazu a zvuku; technika – tretia ruka človeka	3.1. ukážky rôznych typov ozvučenia filmov; rôzne filmové a hudobné žánre; videoumenie (video, videoperformancia, videoinštalácia, klip); elektronická hudba. Piesne populárnej hudby. Marián Varga, Emerson, Lake and Palmer, Bázlik: Spektrá, Pastierska elégia Hudobné softvéry a interaktívne programy pre prácu s PC. Literatúra a príručky k akustickým a technologickým

UMENIE A KULTÚRA

	problémom nahrávacieho štúdia.
4. umenie a náboženstvo/ umenie baroka. Človek a viera	<p>4.1. využiť materiál z etickej a náboženskej výchovy; sakrálne skladby (omše, requiem, modlitby, chorály, pašie, napr. od: J.S.Bacha, L.v.Beethovena, W.A.Mozarta, G.Verdiho, G.Pucciniho, Honeggera, Hindemitha, Pendereckého.....); porovnať spirituál, gospel.</p> <p>4.2. baroková architektúra maľba a sochárstvo; iluzionizmus v službe architektúry; púte, kalvárie; biblické motívy, postava Krista (vo výtvarnom umení, filme, muzikále); porovnať so súčasnou sakrálnou architektúrou.</p>
5. prostredie a situácia / väzby hudby a výtvarného umenia na konkrétne prostredie	<p>5.1. umenie inštalácie, umenie vo verejných priestoroch (site specific).</p> <p>5.2. Čechomor, Hradišťan Originálny pražský synkopický orchester slovenský folk, Bratislava Hot Serenaders FunnyFellows, Banda S. SmetanuWorldMusic, Etno, mestský folklór, "garážová" hudba, subkultúrne žánre, šanzón, kaviarenská hudba, diskoteková hudba, dychovka, ľudová hudba...</p>
6. divadlo a tanec /spojenie s hudbou a dizajnom. Človek medzi ľuďmi	<p>6.1. J. Cage a jeho happeningy; M. Adamčiak (orchester pod vodou); B. Felix: Harlekýn, klavírne koncerty Bacha, Mozarta, Beethovena, Chopina, Liszta, Rachmaninova (úryvky) Husľ. koncerty Vivaldiho, Paganiniho...</p> <p>– Piesne a témy k variáciám (Mozart, Schubert) - Smetana: Šárka, Libuše; Musorgskij: Gnomus; Beethoven: Coriolanus, Egmont; Schubert: Grétko pri kolovrátku, Verklikár, Krásna mlynárka; Ravel: Pavana za mŕtvu infantku; tance rôznych období a žánrov.</p>
7. portrét spolužiaka	<p>ukážky popisov osôb z literatúry; maľby a sochy portrétu v dejinách umenia; ukážky karikatúry; rozprávanie o funkciách portrétu od magického ponímania až po reklamu, Musorgskij: Gnomus z Kartiniiek, Smetana: Šárka, J. Stivín: Temperamenty (džezové štúdie), Grieg: Solvejgina pieseň lásky, výber z Lyrických kusov atď.</p>

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
Zvuk a obraz - JAZYK UMENIA	OSR 1, 4, 5 TPPZ 1, 2, 3, 4, 5 MDV 1, 3, 4 MKV 1 ENV 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Výtvarná výchova – výtvarné techniky Hudobná výchova – ukážky hudobných skladieb, elektronická hudba Dejepis - historické súvislosti Slovenský jazyk – forma, druh, štýl, žáner Informatika – počítačové zvuky
TRADÍCIA A IDENTITA	OSR 1, 4, 5 MKV 1, 2 MDV 1, 3 TPPZ 1, 2, 3, 4, 5	1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Výtvarná výchova – baroková architektúra, sochárstvo, maliarstvo Etická výchova – mravné hodnoty Náboženská výchova – človek a viera Hudobná výchova – folklórne tradície Dejepis – historické udalosti
PRIENIKY UMENÍ	OSR 1, 4, 5 TPPZ 1, 2, 3, 4, 5 OŽZ 2 MDV 2, 4		Hudobná výchova – improvizovaná hudba Výtvarná výchova - portrét Slovenský jazyk – literárny opis Telesná výchova – tanečné kreácie

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
Zvuk a obraz - JAZYK UMENIA	1. obraz v hudbe, hudba v obraze	1.1. vytváranie hudby na vybrané vizuálne artefakty	hľadať hud. ekvivalenty k výtvarným dielam, hľadať príbeh a obraz v hudbe; interpretovať obraz (jeho dotváranie, oživovanie...) a umocňovať ho hudbou (pohybom, sprievodným slovom),	Dialóg Zážitková metóda	Skupinová práca	Ústne Praktické skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností
		1.2. hľadanie výtvarných ekvivalentov k hudobnému jazyku, formám a druhom, štýlom	vyjadrovať rôzne hudobné formy a žánre rôznymi výtvarnými formami; analógie medzi vyjadrovacími prostriedkami a kompozičnými princípmi, žánrami a štýlmi; môže ich vyjadrovať figuratívne alebo nefiguratívne.	Výklad Zážitková metóda	Individuálna práca	Ústne Praktické Individuálne skúšanie	
	2. vyjadrovacie prostriedky a ich štylizácia v hudbe a výtvarnom umení	2.1. štylizačné variácie motívu, tvaru	Využívať techniky: Kresba, kolorovaná kresba, maľba, modelovanie a v nich-geometrizácia, skryštalizácia, zahmlievanie, tvarové zmäkčenie, roztečenie, zoštíhlenie, stučnenie poľudštenie, hybridácia... transformácia podoby smerom k inému motívu (tvaru)	Výklad Demonštračná metóda	Individuálna práca Beseda Návšteva galérie	Ústne Praktické Individuálne skúšanie	
		2.2. štýl a výraz emócií v hudbe	vytvárať variácie, ponášky na obľúbené melódie a motívy z počutých skladieb; hrať na nástrojoch; hľadať ľudové, umelé i populárne piesne s tematikou	Zážitková metóda Brainstorming	Skupinová práca Dramatický projekt	Ústne Frontálne skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

			lásky, radosti, strachu... zostaviť scénu s emočným zameraním (vymýšľať dialógy, zhudobniť ich, príp. aj rapovať na hotové hudobné podklady;	Dialóg			
	3. multimédiá – pohyb a dej prostredníctvom obrazu a zvuku	3.1. strihanie zvukov a filmových záberov; vytváranie obrazovo –zvukovej koláže	vybrať zvuk a krátky filmový záber z archívu (edukačné DVD); generovať počítačové zvuky a kombinovať zvuky a obraz; tvoriť vlastné zvuky prostredníctvom elektronického nástroja, mikrofónu a vlastného hlasu, ruchov rôznych nástrojov...; ozvučovať zábery zvukmi; prezentovať výstupy a diskutovať o rôznosti výrazov; využiť počítačové programy k hudobnej, výtvarnej výchove.	Demonštračná metóda Imitačná metóda Inscenačná	Samostatná práca Improvizatívny projekt	Ústne Praktické Individuálne skúšanie	
TRADÍCIA A IDENTITA	4. umenie a náboženstvo/ umenie baroka. <i>Človek a viera</i>	4.1. vyjadrenie posvätného a transcendentna	Vypočúť si skladbu a diskutovať o nej, hudbe, ktorá pôsobí meditatívne, posvätné; porovnávať s hudbou iných kultúr.	Zážitková metóda Výklad dialóg	Beseda Skupinová práca	Ústne Písomné Frontálne skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností
		4.2. baroková architektúra, barokový objekt, maliarstvo a sochárstvo	pripraviť návrh barokového objektu, napr. relikviára: - návrh a realizácia „relikviára“ pre ruku, nohu, ucho, kvetinu, knihu, predmet ... z rôznych materiálov; alt.: kresliť prvky barokovej architektúry (kolonáda, priečelie, kupola...).	Výklad Demonštračná Imitačná metóda	Samostatná práca	Ústne Individuálne skúšanie	
	5. prostredie a situácia	5.1. inštalácia in situ	dotvorí priestor (školy, klubovne, pamiatky...) inštalovaním prvkov	Výklad	Skupinový projekt	Ústne	

UMENIE A KULTÚRA

	<i>/väzby hudby a výtvarného umenia na konkrétne prostredie</i>		(predmety, zrkadlá, materiály, maľba, kresba, grafiti), ktoré pozmenia jeho význam	Demonštračná metóda		Praktické skúšanie	
		5.2. mestské a vidiecke korene umenia	vytvárať hudobno-scénické modely, typické pre život v meste a na dedine: diskotéka, oslavy Nového roka na námestiach, pouliční muzikanti, svadba na úrade, pohreb v krematóriu - dožinky, dedinská svadba (pohreb), zábava s dychovkou, s folklórnym súborom, hasičský bál - žiaci vyberajú hudbu a píšú scenáre...	Zážitková metóda Inscenačná Imitačná	Diskotéka Dramatizácia scéno	Ústne Praktické Hromadné skúšanie	
PRIENIKY UMENÍ	6. divadlo a tanec <i>/spojenie s hudbou a dizajnom. Človek medzi ľuďmi/</i>	6.1. interdisciplinárny projekt hudobnej performancie:	pohybovo prezentovať rôzne charaktery na improvizovanú hudbu vhodného výrazu; -predviesť tanečné kreácie; výtvarné stvárnenie charakterov podľa hudby; líčenie, masky, návrh kostýmu; literárny dialóg, monológ, rozhovor - jeho zhudobňovanie alebo podkresľovanie vybranou hudbou...	Imitačná Inscenačná metóda Zážitková	Improvizáčno-dramatický skupinový projekt	Ústne Praktické Hromadné skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností
	7. portrét spolužiaka	7.1. literárny opis spolužiaka	vytvoriť opis, jeho tváre postavy, zvykov, vkusu ...	Dialóg Výklad Brainstorming	Individuálna práca	Ústne Individuálne skúšanie	
		7.2. fotografický portrét	vytvoriť fotografiu so správnym osvetlením, výrazom, orámovaním	Demonštračná metóda	Skupinová práca	Ústne skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

			– výsekom reality (reklamná fotografia)	beseda	Mestská výstava		
		7.3. kresba hlavy	kresliť podľa modelu; snaha o výstavbu proporcií; na základe kresby pokus o karikatúru	Dialóg výklad	Individuálna práca	Ústne Praktické skúšanie	
		7.4. mentálny portrét ľudskej osobnosti v hudbe	pohybovo prezentovať charakter osobnosti na improvizovanú hudbu vhodného výrazu; - výtvarne stvárniť charakter podľa hudby;	Improvizáčna dialóg	Pohybová prezentácia	Ústne Praktické skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

VÝCHOVA UMENÍM

KVARTA (ISCED 2)

UČEBNÉ ZDROJE:

Tematické okruhy	Odporúčané ukážky a východiskový materiál
1. podnety výtvarného umenia	ukážky: typické diela z rôznych epoch histórie umenia do 20. stor. (na Slovensku i vo svete); typické diela rôznych tendencií umenia od pol. 19. stor. (svetoví i slovenskí autori); <i>konceptuálni autori (vizuálne umenia, hudba, literatúra);</i> ukážky citácií, prisvojenia, parafrázovania, dekonštrukcie, synkretizmu v umení.
2. podnety hudby. Špirála života – vzťahy medzi generáciami	hudba rôznych epoch, zábavná hudba stredoveku a renesancie, trubadúri, truvéři, minnesänger...ich dnešní pokračovatelia: rockové skupiny...Staré pamiatky hudby; hudobné Uhorsko ako kolíska slovenskej hudby...Vzťahy slov. ľud. piesne k poľskej, českej, nemeckej, maďarskej, balkánskej, židovskej, ukrajinskej tradícii ľud. hudby...Vkus a móda na príkladoch...
3. výtvarné reakcie na témy vedy	ukážky: <i>procesuálne umenie;</i> <i>spolupráca vedeckého výskumu a umeleckej tvorby.</i>
4. hudba a príroda, človek voči prírode – príroda ako partner človeka	zvuky okolo nás – živá a neživá príroda... C. Saint-Saëns: Karneval zvierat; ľudové a umelé piesne; Čajkovskij, Vivaldi, Haydn (vtáčiky); Hatrík: Vysoký otec, široká mať / Nie som človek, predsa žijem / EccequodNatura..., všetko vhodné z iných okruhov... piesne a skladby o rastlinách, živočíchoch...
5. umenie a gýč	ukážky hudobného, výtvarného, filmového, literárneho gýča; hudba k reklame a jej pôvod v umení; hudba ku gýčovým filmom, SenziSenzus apod., cigánska kaviarenská hudba, F. K. Veselý, retro, oldies... umelecká aktualizácia gýča: Lasica spieva Veselého, Bratislava Hot Serenaders; pop artové reakcie na gýč, reakcie na gýč a na stratégie reklamy v súčasnom výtvarnom umení.

UMENIE A KULTÚRA

Literatúra:

Výchova umením pre 9. roč. ZŠ, J. Schubertová a kol., GEORG 2012

Estetická výchova pre stredné školy, kol. autorov, SPN 2001

Dejiny maliarstva, H. Galanová, M. Matejková, Slovart 2008

Časopisy, denná tlač

Didaktická technika: počítač, dataprojektor, CD a DVD prehrávač, interaktívna tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky: klavír, Orffove hudobné nástroje, portréty umelcov

Ďalšie zdroje: nahrávky skladieb z youtube

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
PODNETY UMENIA	OSR 4, 5 TPPZ 1,2,3,4,5 MDV 2, 3	1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňaží ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Výtvarná výchova – koláž, maľba, kresba Hudobná výchova – hudba v historickom priereze Dejepis – historické udalosti a súvislosti
PRIENIKY UMENIA A VEDY	ENV 2 OSR 1, 3, 4 TPPZ 1,2,3,4,5 OŽZ 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia	Výtvarná výchova – figuratívne zobrazenie Etická výchova - rituál Hudobná výchova – piesne k táboráku, na výlet Fyzika – fyzikálne javy Biológia - biologické javy Chémia – chemické javy
POPULÁRNA KULTÚRA	OSR 4, 5 TPPZ 1,2,3, 4, 5 OŽZ 2 MDV 2, 3, 4 REV 2	1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňaží ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Výtvarná výchova – telový dizajn Etická výchova – vlastná tvár Informatika – PC prezentácia Hudobná výchova – hudba sentimentu
KOMPLEXNÉ PROJEKTY	TPPZ 1,2,3, 4, 5 OSR 1, 3, 4, 5 MDV 1, 2, 4		Výtvarná výchova – architektonický návrh Hudobná výchova – realizácia koncertu Telesná výchova – tanečné kreácie Slovenský jazyk – príbeh, scéna

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
PODNETY UMENIA	1. podnety výtvarného umenia	1.1. postmoderna	použiť niektorý z postupov charakteristických pre postmoderne umenie (koláž, maľba, kresba)	Výklad Zážitková metóda	individuálna práca	Ústne Praktické skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností
		1.2. konceptuálne umenie	konceptuálne spracovať vybranú tému (kresba, fotografia, text); diskusia.	Výklad Zážitková metóda	Individuálna práca	Ústne Praktické Individuálne skúšanie	
	2. podnety hudby. Špirála života – vzťahy medzi generáciami	2.1. hudba v historickom priereze	participovať na projekte - „výletu“ do minulosti populárnej hudby, hra na trubadúrov, hra na potulných muzikantov z rôznych storočí	Dialóg Demonštračná metóda	Skupinová práca Beseda Návšteva galérie	Ústne Praktické Hromadné skúšanie	
PRIENIKY UMENIA A VEDY	3. výtvarné reakcie na témy vedy	3.1. analýza javov: fyzikálnych, chemických, biologických	analyzovať javy ako napr. zmena skupenstva, kondenzácia, sublimácia, meteorologické javy,... a vyjadriť ich vo výtvarnom jazyku (figuratívne alebo nefiguratívne zobrazenie), alebo analyzovať javy ako napr. správanie častíc pri chemickej reakcii, zmena jednej látky na inú, alebo analyzovať javy ako napr. starnutie, rast, navieranie, hnitie, rôzne	Demonštračná metóda Brainstorming Dialóg Výklad	Individuálna práca Práca s fyz. chem. bio učebnicou Beseda	Ústne Individuálne skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností

UMENIE A KULTÚRA

			spôsoby rozmnožovania, pohyb a migráciu, rôzne zmyslové vybavenie živočíchov, symbiózu, asimiláciu, predátorstvo.				
	4. hudba a príroda	4.1. človek voči prírode - príroda ako partner človeka	spracovať ochrannárske a environmentálne využitie hudby, pozná a vie zaspievať piesne a hudbu na výlete, k táboráku, k plavbe loďou, k pobytu pri mori; country; skauti; vie stvárniť pohybom rituály mimoeurópskych kultúr - privolávanie dažďa v Afrike, vítanie slnka v Číne, černošské spevy o Misissipi	Demonštračná metóda Imitačná metóda Inscenačná	Skupinová práca Improvizatívny projekt	Ústne Praktické skúšanie	
POPULÁRNA KULTÚRA	5. Umenie a gýč	5.1. Umenie, či gýč	vytvoriť reklamu s použitím umeleckej hudby, paródiu, iróniu, hľadanie sentimentálnych spomienok ("Takí sme boli", Stučková mojich rodičov, Babička a dedko si hrajú a spomínajú, deformovanie hudby do podoby "automatu", neznesiteľnej sladkosti, sentimentu - tvorba skečov, scénok, humorných výstupov...	Zážitková metóda Dialóg	Beseda Skupinová práca Dramatický projekt	Ústne Frontálne skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností
	6. Vzory a vlastná tvár	6.1. telový dizajn (úprava tváre a účesu, vizážistika, make-up)	navrhnuť (na fotografiách), alt. realizovať úpravy na tvárach spolužiakov; odevné doplnky; prezentovať: módnou prehliadku, vyhotoviť dokumentáciu (foto, video),	Výklad Demonštračná Imitačná metóda	Skupinová práca	Ústne Frontálne skúšanie	
		6.2. postfotografia (digitálne montáže, aplikácie, transformácie	vytvoriť digitálne manipulovanú fotografiu; fotografovať a spracovať v počítači; prezentovať – výstava a diskusia	Výklad Demonštračná metóda	Skupinový projekt	Ústne Praktické skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

		fotografie, alt.: fotoinštalácia)					
KOMPLEXNÉ PROJEKTY	7. spoločný interdisciplinárny projekt skupiny žiakov	7.1.film, video komplexná projektová úloha – príprava a nakrútenie filmového záberu, (akcie,,scény)	Spolupracovať na tvorbe krátkého videoklipu (teoretická príprava na rôzne funkcie vo filmovom štábe)	Zážitková metóda Inscenačná Imitačná	Skupinový projekt	Ústne Praktické Hromadné skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností
		7. 2. architektúra architektonický návrh a model	architektonická súťaž na konkrétne zadanie - architektonická úloha, - architektonický návrh, (kresba, model) - architektonický „projekt“,	Výklad Dialóg	Individuálny projekt	Ústne Praktické Hromadné skúšanie	
		7.3.výchovný koncert pre žiakov 1.-5. roč.	Zostaviť scenár, vybrať hudbu, realizovať koncert, reprodukovanos hudbou, vlastnou produkciou žiakov, príp. zapojiť scénografie, videa.	Dialóg Zážitková metóda	Skupinová tvorivá práca	Ústne Frontálne Praktické skúšanie	
		7. 4. Fantastické a magické v umeniach. Hudba a zvuk ako zdroj emocionálnych zážitkov...	Vytvoriť vizuálne prostredie k balade, rozprávke. Vybrať vhodnú hudbu na umocnenie deja. Zhudobniť vybrané časti predlohy. Hrať sa na hudobných režisérov. Hrať sa na hudobných skladateľov. Vytvoriť krátky videoklip. Ozvučiť film. Vytvoriť zvukový a vizuálny nosič (CD, DVD).	Demonštračná metóda beseda	Skupinová práca Mestská výstava	Ústne Frontálne Praktické skúšanie	

SWOT ANALÝZA VZDELÁVACEJ OBLASTI – UMENIE A KULTÚRA

Silné stránky:

- výučba VYV, HUV, UKL, VYU je realizovaná kvalifikovanými pedagógmi
- na výučbu slúži zrekonštruovaná klubovňa, vybavená video-, DVD prehrávačom, CD rekordérom, dataprojektorom a klavirom
- organizácia školských koncertov a podujatí hudobne nadanými žiakmi a učiteľmi školy
- realizácia výstav výtvarných prác žiakov v priestoroch školy, ale aj mimo nej – v mestskej galérii
- dobrá spolupráca školy s mestskou galériou Labyrint, múzeom, MsKS
- protidrogová prevencia ponúkaná cez umenie (koncerty, kino)
- úspechy žiakov v umeleckých súťažiach
- realizácia exkurzií na podporu žiackeho poznania umenia

Slabé stránky:

- nedostatok financií na zabezpečenie kvalitného ozvučenia kultúrnych podujatí školy
- nedostatok priestoru a času venovanému umeleckej tvorbe
- neochota nadaných žiakov umelecky sa prezentovať

Príležitosti:

- zapájať nových talentovaných žiakov do hudobno-výtvarných projektov, súťaží
- hľadať sponzorov pre rozvoj umeleckého nadania žiakov
- hľadať nové možnosti ponúkaných umeleckých projektov
- zvýšiť záujem rodičov o kultúru školy

Riziká:

- demografický pokles populácie – umelecky nadaných žiakov
- negatívne vplyvy okolia na kultúrny a umelecký rozvoj mladej generácie

CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Predmet **umenie a kultúra**, v rámci štátneho vzdelávacieho programu (ISCED 3) stredoškolského vzdelávania, integrálne spája percepciu globálnych javov života s hlavnými umeleckými druhmi, svetom kultúry, životným štýlom. Rozvíja tvorivé myslenie, zručnosti a návyky žiakov, formuje ich vlastné názory a hodnotové postoje.

UMENIE A KULTÚRA

Koncepcia predmetu predpokladá uplatňovanie zážitkových metód edukácie, kreatívne chápanie umenia, mimoumeleckého estetického a širšej kultúrnej aktivity človeka. Prostredníctvom skúsenostných metód vyučovania sa snaží žiakov motivovať, rozvíjať a kultivovať ich osobnosť. Aktívnou formou vnímania umeleckého diela smeruje k praktickej činnosti spojenej s poznávaním vyjadrovacích prostriedkov, reči umenia.

CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Hlavným cieľom predmetu je *rozvoj socio-afektívnych schopností žiaka, jeho postojov, hodnotových orientácií a kritického vnímania kultúry.*

Čiastkovými cieľmi predmetu je rozvoj kultúrnych kompetencií:

1. žiackej kultúrnej identity,
2. kultúrno-historického povedomia,
3. schopnosti porozumieť iným kultúram,
4. schopnosti rešpektovať a tolerovať hodnoty iných ľudí a kultúr,
5. schopnosti vnímať vyjadrovacie prostriedky, médiá a tendencie v umení a kultúre,
6. kultivovanej vizuálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti,
7. schopnosti kreatívneho vyjadrovania myšlienok, skúseností a emócií cez médiá a druhy umenia
8. schopnosti práce s informáciami o umeleckých dielach a tendenciách z európskej tradície.

Vzdelávací štandard určuje žiakom:

- kultivovane vyjadriť svoje zážitky a predstavy vizuálne, zvukovo, pohybom a slovom, rozumieť princípom umeleckých druhov,
- pomenovať a opísať kultúrne fakty a dianie okolo seba,
- schopnosť opísať obsah svojich estetických zážitkov, hodnotiť kultúrne artefakty, odlišovať gýč,
- zaujať postoj k mediálnej ponuke,
- orientovať sa v súčasnej kultúrnej ponuke, odlišovať hlavné kultúrno-historické obdobia,
- interpretovať kultúrne artefakty zo súčasnosti a minulosti pomocou estetickéj terminológie.

UMENIE A KULTÚRA

VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE:

Osvojenie si kultúrno-estetického povedomia:

Stotožniť sa s národným kultúrnym bohatstvom, porovnávať kultúrne súvislosti, pomenovať kultúrne dianie, opísať estetické zážitky, vytvoriť kritériá na pomenovanie gýču, zaujať vlastný postoj k médiám, vytvoriť svoju vlastnú prácu podľa témy.

Orientovanie v kultúrno-historickom kontexte:

Rozlíšiť rôzne kultúrno-historické obdobia, charakterizovať jednotlivé smery a štýly, zaradiť umelecké diela do príslušných období, využiť estetickú terminológiu, interpretovať kultúrne artefakty, identifikovať základné umelecké vyjadrovacie prostriedky.

Rozšírenie komunikačných a sociálno-interakčných kompetencií

Vyjadriť svoj osobný názor na problematiku, spolupracovať na tvorbe výstupu v rámci skupiny, presadiť svoj názor, presvedčiť o správnosti svojho tvrdenia, diskutovať v skupine na danú tému.

METÓDY A FORMY PRÁCE:

- motivačné: brainstorming, motivačný rozhovor, výmena názorov, didaktické hry,
- expozičné: výklad, vysvetľovanie, vyučovací rozhovor, prednášky, prezentácia, práca s ukážkami,
- fixačné: skupinová diskusia, rozprávanie

Skupinová práca žiakov (rôzne formy výstupu podľa témy), individuálna práca žiakov (rôzne formy výstupu podľa témy), práca s knihou, práca s doplnkovým textom, analýzy ukážok, práca s IKT, obsahová analýza, happening, dramatinácia námetu, výtvarné spracovanie.

HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA:

Hodnotenie v predmete umenie a kultúra na strednej škole funguje ako spätná väzba, ktorá žiakovi prezentuje názor okolia (v tomto prípade učiteľa, resp. školy, spolužiakov) na kvalitu a význam jeho činnosti. Zároveň zaraďuje činnosť a osobnostné premeny žiaka medzi veličiny, ktoré sú pre dané okolie (spoločnosť) hodnotou.

UMENIE A KULTÚRA

Oblasť prežívania, interpretácie sveta a vyjadrovania, oblasť postojov, to všetko predstavuje procesy, ktoré sú v takej miere viazané na individuálne vlastnosti a podmienky jednotlivca, že možnosť ich kvantifikácie a objektivizácie je veľmi obmedzená. Rozvinutie práve týchto procesov je však cieľom predmetu umenie a kultúra. Napriek tomu citlivé rozlíšenie, pomenovanie i záverečné uznanie procesov rozvoja osobnosti sú pre ich nositeľa a vývoj žiaka dôležité.

Špecifikom výchovy v predmete umenie a kultúra je, že sa očakáva vlastný prístup žiaka k aplikácii vyjadrovacích prostriedkov, nástrojových a koordinačných zručností v rozvoji vlastného vnímania. Očakáva sa samostatný prístup žiaka najmä v oblasti chápania a interpretácie kultúrnych artefaktov a pri vytváraní vlastných symbolických reprezentácií skutočnosti či svojho vnútorného sveta. Umenie a kultúra sa nenapĺňa len realizáciou požadovanej edukačnej úlohy na vyučovaní, ale tento program tvorí východisko k samostatnému (tvorivému) sebavyjadrovaniu žiaka. Predmet by inak nespĺňal svoje poslanie: formovať mentálne štruktúry žiaka v smere k aktívnej otvorenosti voči rôznorodým interpretáciám a v smere k tvorivému vyjadrovaniu sveta a seba.

Hodnotenie tohto predmetu má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka, usmerniť jeho osobnostný vývoj a rozvinúť v ňom kultúrne potreby. Tu musí učiteľ brať ohľad na schopnosti, nadanie, ambície, vkus a predchádzajúce výkony žiaka. Hodnotenie je aj porovnaním v rámci skupiny žiakov (triedy). Toto porovnanie má mať najmä výchovný charakter. Pri zohľadnení osobitosti každého žiaka poskytuje triede aj žiakovi obraz o pestrosti prístupov, o rôznych formách pochopenia problematiky v triede i o rozvrstvení škály postojov, názorov a aktivity medzi jednotlivými žiakmi. Nehodnotíme teda len výsledok činnosti (vytvorený artefakt, vyjadrenú interpretáciu, pomenovaný zážitok), ale celý výchovný proces a prístup žiaka v rámci neho.

Ťažiskovou formou hodnotenia v predmete umenie a kultúra je formatívne hodnotenie procesov, ktoré sa odohrávajú priamo na hodine v žiakovom myslení a cítení. Nejde však o jednoduché jednoslovné vyjadrenie typu „dobré“, „len tak ďalej“, „správne“. Dôležité je rozvinúť zložitejšie slovné hodnotenie na hodine tak, aby učiteľ poskytol žiakovi citlivú, veku primeranú a analyticky podloženú spätnú väzbu o rôznych aspektoch jeho činnosti podľa kritérií v odsekoch 10 a 11. Vo vzájomnej komunikácii má žiak možnosť klásť otázky alebo zdôvodniť svoj prístup. Túto formu je vhodné kombinovať so sebahodnotením žiaka.

Cieľom je dosiahnuť, aby žiak nebol len jednorazovo hodnotený na záver hodiny či po podanom výkone. Predmet umenie a kultúra si vyžaduje komplexnú spätnú väzbu na aktivitu žiakov, na spôsoby ich spolupráce, na ich motiváciu, ako aj na výsledky ich práce.

Záverečnou formou takejto komplexnej spätnej väzby je škálovanie formou známok, porovnateľné so známokovaním, aké sa používa na iných predmetoch vyučovaných na škole. Nie je však nutné známkovať každú prácu a každý výkon žiaka. Závisí od učiteľa, ktoré úlohy bude hodnotiť, aby hodnotenie poskytlo žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji.

UMENIE A KULTÚRA

Učiteľ musí brať ohľad na to, že vnímanie kultúry, porozumenie kultúrnym artefaktom a využívanie nástrojov kultúry pre sebvýjadrenie či komunikáciu súvisí so seba projekciou, záujmami, motiváciou, hodnotovými orientáciami, fantáziou, emocionalitou, s úrovňou poznania u žiaka i s celým intímnym svetom žiaka. Preto sa pri hodnotení treba vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, ktoré by sa mohli necitlivo dotknúť osobnostného zamerania žiaka. Je dôležité uplatňovať diferencovaný a individuálny prístup. Predložené kritériá sú orientačné, učiteľovi ponúkajú základnú štruktúru pre analýzu jednotlivých zložiek činnosti žiaka v rámci umenia a kultúry.

V rámci predmetu umenie a kultúra hodnotíme tieto oblasti žiakovho správania:

- a) jazykové (alebo literárne), vizuálne, pohybové (alebo dramatické), zvukové (alebo hudobné) vyjadrenie spôsobu, akým žiak vníma kultúrne artefakty,
- b) tvorbu jazykových, vizuálnych, pohybových a zvukových artefaktov,
- c) reflexiu kultúrnych artefaktov; žiacku reflexiu ich vlastných postojov,
- d) rôznorodé prejavy názorov a postojov,
- e) prejavy zložitejších poznávacích procesov,
- f) prácu s informáciami,
- g) prácu s médiami,
- h) spôsoby komunikácie pri riešení úloh,
- i) prejavy spolupráce pri riešení úloh,
- j) prejavy motivácie k činnosti,
- k) prejavy rôznych kognitívnych procesov,
- l) prejavy emocionálnych procesov.

V rámci predmetu umenie a kultúra pri hodnotení obsahu žiakovkej práce uplatňuje učiteľ tieto hlavné kritériá:

- m) žiakovu flexibilitu vo vnímaní kultúrnych a iných artefaktov, znakov, situácií, činností, žiakovu otvorenosť k zmenám vo vnímaní kultúrnych artefaktov, znakov, situácií, činností.
- n) pestrosť žiakových tvorivých cieľov, pestrosť vyjadrovacích prostriedkov využívaných žiakom, schopnosť tvorivo manipulovať s vyjadrovacími prostriedkami rôznych oblastí kultúrnej tvorby a ako žiak rozpoznáva dôsledky a účinky svojej tvorby,
- o) žiakovu samostatnosť v reflexii kultúrnych artefaktov, v interpretácii kultúrnych znakov, v reflexii vlastnej tvorivej činnosti, ako žiak rozpoznáva dôsledky a účinky svojej tvorby. Hodnotíme, ako žiak identifikuje vlastné predsudky a stereotypy, ako žiak pozoruje a odlišuje prejavy emócií od emócií samotných,
- p) žiakovu schopnosť venovať pozornosť odlišným názorom a postojom, schopnosť tolerovať odlišné názory a postoje, hodnotíme žiakovu schopnosť obhajovať svoje názory a postoje, hodnotíme žiakovu schopnosť adaptovať svoje názory a postoje v novej situácii,

UMENIE A KULTÚRA

- q) ako sa u žiaka prehlbuje poznanie kultúry, hodnotíme ako sa u žiaka rozširuje poznanie kultúry, ako žiak aplikuje získané poznanie na nové situácie,
- r) žiakovu samostatnosť v získavaní, spracúvaní a využívaní informácií a ako korektne narába s informáciami,
- s) žiakovu schopnosť samostatne argumentovať vo vzťahu k obsahom médií, vyhodnotiť dôsledky pôsobenia jednotlivých produktov médií.

V rámci predmetu umenie a kultúra pri hodnotení procesu žiakovho učenia uplatňuje učiteľ tieto hlavné kritériá:

- t) žiakovu kultivovanosť v komunikácii pri riešení úloh, schopnosť komunikovať s pomocou rôznych vyjadrovacích prostriedkov (slovných, pohybových, zvukových a pod.), efektívnosť žiakovej komunikácie pri riešení úloh a ako žiak interpretuje efektívnosť vlastnej komunikácie,
- u) originálny vklad žiaka do spolupráce pri riešení úloh, zodpovednosť žiaka pri riešení úloh schopnosť žiaka efektívne spolupracovať pri riešení úloh,
- v) prejavy žiakovho záujmu o kultúrne artefakty a o kultúrnu tvorbu, aplikáciu žiakovho záujmu do iných oblastí kultúrnej tvorby,
- w) pestrosť v prejavoch kognitívnych procesov u žiaka,
- x) zručnosti, s akými žiak prejavuje svoju emocionalitu, kultivovanosť v prejavoch žiakovej emotionality.

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v tomto predmete klasifikujú podľa kritérií uvedených v odsekoch v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia.

Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak je tvorivý, flexibilný, otvorený zmenám, využíva pestré vyjadrovacie prostriedky a neustále ich obnovuje, reflektuje kultúrne procesy i svoje premeny.

Stupňom 2 – chválitebný sa žiak klasifikuje, ak spĺňa kritériá, ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý.

Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak realizuje úlohy priemerne, chýba mu iniciatíva, je slabo motivovaný k tvorbe, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, komunikuje nekultivovane, ťažšie identifikuje predsudky a stereotypy.

Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje, ak realizuje úlohy s pomocou imitácie, prejavuje len základné zručnosti v manipulácii s vyjadrovacími prostriedkami kultúry. Minimálne identifikuje prebiehajúce procesy, len s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti, schopnosti a poznanie v nových oblastiach.

Stupeň 5 – nedostatočný neodporúčame používať (pretože každý žiak má z rodiny a prostredia isté kultúrne návyky a schopnosť vnímania kultúrnych artefaktov).

UMENIE A KULTÚRA

PRIEREZOVÉ TÉMY – CIELE

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA- ENV

Cieľom je:

1. chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím
2. poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta
3. pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami
4. rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni
5. vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich

MEDIÁLNA VÝCHOVA- MDV

Cieľom je:

1. umožniť žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi a súčasne rozvinúť u žiakov spôsobilosť – **mediálnu kompetenciu** t.j. zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty
2. formovať schopnosť detí kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA- MKV

Cieľom je:

1. rozvoj schopnosti rozumieť vyjadrovacím prostriedkom umeleckých druhov
2. formovanie reflexie kultúrnej identity
3. chápanie iných kultúrnych identít ako súčasť svetového dedičstva
4. vnímanie kultúrnych procesov ako súčasť systému historickej činnosti ľudstva
5. prepájať estetické zážitky s poznatkami a informáciami

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ- OSR

UMENIE A KULTÚRA

Cieľom je:

1. rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazdelávanie
2. naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok)
3. pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu
4. pestovať kvalitné medziľudské vzťahy
5. rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu.

Realizácia tém sa uskutočňuje prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

Cieľom je:

1. vhodným spôsobom zareagovať v rôznych situáciách, nadviazať kontakt
2. zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, poznajú ich funkciu, formálnu úpravu a vedia ju aplikovať
3. pri tvorbe osobnej agendy využiť nástroje IKT
4. identifikovať a popísať problém, podstatu javu
5. získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich
6. prijať kompromis alebo stanovisko inej strany
7. poznať základy jednoduchej argumentácie a vie ich použiť na obhájenie vlastného postoja

NÁRODNÝ ŠTANDARD FINANČNEJ GRAMOTNOSTI

Národný štandard finančnej gramotnosti (schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 19. marca 2009 pod číslom CD-2009-22702/9699-1:913) popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií.

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako **vek, rodina, kultúra či miesto bydliska**. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie

UMENIE A KULTÚRA

ABSOLVENT STREDNEJ ŠKOLY BY MAL BYŤ SCHOPNÝ:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- naučiť sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a napláňovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šoriť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- vedieť a byť schopný hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie,
- inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- poznať príklady úspešných jednotlivcov v svojej plánovanej profesijnej ceste,
- poznať podmienky, vylučujúce neúspešnosť jednotlivca a rodiny,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať.

Finančne gramotní absolventi stredných škôl by mali aspoň vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu čas od času ocitnúť. Práve v súvislosti s týmto Národný štandard finančnej gramotnosti naznačuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

SPÔSOB IMPLEMENTÁCIE

Pri sprostredkovaní informácií, ktoré sú rozpracované do celkových a čiastkových kompetencií je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvety a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti,
- k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb.

UMENIE A KULTÚRA

TÉMY, KOMPETENCIE A ČIASTKOVÉ KOMPETENCIE

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti.

Celkovo sú **Témy zoradené do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti.**

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia **Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrané a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.**

- 1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
- 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
- 1.3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
- 1.4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.
- 1.5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia **Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.**

- 2.1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
- 2.2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rozmanitých zdrojov.
- 2.3: Kontrolovať osobné informácie.
- 2.4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
- 2.5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.
- 2.6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia **Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.**

UMENIE A KULTÚRA

- 3.1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- 3.2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických potrieb) jednotlivca a rodiny.
- 3.3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.
- 3.4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.
- 3.5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.
- 3.6: Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.
- 3.7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia **Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.**

- 4.1: Vypracovať osobný finančný plán.
- 4.2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.
- 4.3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
- 4.4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe.
- 4.5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.
- 4.6: Uvedomiť si účel a dôležitosť poslednej vôle.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia **Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.**

- 5.1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
- 5.2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.
- 5.3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť.
- 5.4: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia **Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.**

UMENIE A KULTÚRA

- 6.1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.
- 6.2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie buduje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.
- 6.3: Zhodnotiť investičné alternatívy
- 6.4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.
- 6.5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.
- 6.6: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia **Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.**

- 7.1: Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.
- 7.2: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.
- 7.3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.
- 7.4: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.
- 7.5: Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

UMENIE A KULTÚRA

UMENIE A KULTÚRA

KVINTA (ISCED 3A)

UČEBNÉ ZDROJE:

Literatúra:

Umenie a kultúra pre 1. roč. gymnázií, E. Mistrík, EDUCO 2008
Estetická výchova pre stredné školy, M. Fedorová, SPN 2001
Dejiny maliarstva, H. Galanová, M. Matejková, Slovart 2005
Encyklopédie, časopisy, denná tlač

Didaktická technika:

CD, DVD prehrávač
Notebook, dataprojektor, interaktívna tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky:

Fotografie, portréty umelcov,
CD: Pavelčák 6-9. roč. počúvanie hudby
DVD: Umenie a kultúra pre 1. ročník gymnáziá
Videokazety: Estetika, 2000
Orffove hudobné nástroje, klavír,
kultúrne artefakty

Ďalšie zdroje:

Web stránky: www.youtube.com,
www.infovek.sk

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
<i>Svet kultúry, vizuálne, zvukové, pohybové, priestorové znaky a činnosti človeka</i>	MKV 1, 4, 5 TPPZ 2, 4, 5, 6, 7 MDV 1, 2 OSR 1, 2, 4, 5 REV 1		Dejepis – pamiatky regiónu Výtvarná výchova – návrh obalu CD Hudobná výchova – hudba k videoklipu Slovenský jazyk – billboard, plagát, reklama
<i>Základné vyjadrovacie prostriedky hlavných umeleckých druhov</i>	MDV 1, 2 OSR 1, 2, 4, 5 ENV 5 TPPZ 2, 4, 5, 6, 7 MKV 1, 4, 5	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Výtvarná výchova– vyjadrovacie prostriedky Hudobná výchova – vyjadrovacie prostriedky Slovenský jazyk – slovesná kultúra Telesná výchova – pohybová kultúra Informatika – PC prezentácia Etická výchova – reč tela
<i>Časové a priestorové súvislosti kultúry</i>	MDV 1, 2 MKV 1, 4, 5 OSR 1, 2, 3, 5		Výtvarná výchova- vnímanie obrazov Slovenský jazyk – žáner Dejepis – kultúrne dedičstvo predkov
<i>Funkcie umenia, estetické vnímanie</i>	ENV 1, 3, 5 TPPZ 2, 4, 5, 6, 7 MKV 1, 4		Hudobná výchova– vyjadrovacie prostriedky Výtvarná výchova– vyjadrovacie prostriedky Biológia – prostredie, ktoré neškodí
<i>Životný štýl. Móda. Kultúra tela, zmysel športu</i>	OSR 1, 4, 5 MKV 1, 4, 5 TPPZ 2, 4, 5, 6, 7 MDV 1, 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Informatika – PC prezentácia Telesná výchova – harmónia duše a tela Etická výchova- neverbálna komunikácia Výtvarná výchova – líčenie, koláž
<i>Populárna masová kultúra. Elektronické médiá</i>	OSR 1, 3, 4, 5 MKV 1, 2, 4 MDV 1,2 TPPZ 2, 4, 5, 6	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Výtvarná výchova – komiks Hudobná výchova – festival Informatika – tvorba web stránky Etická výchova – hodnotové postoje

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
Svet kultúry, vizuálne, zvukové, pohybové, priestorové znaky a činnosti človeka	<i>Kultúrna tradícia: kultúrne povedomie a identita, tvorba kultúrnej tradície</i>	Pamiatky v regióne alebo Moja obľúbená pamiatka	Žiak spracuje digitálne na CD, prípadne vo forme zborníčka, svoju obľúbenú pamiatku alebo pamiatky v regióne.	Výklad dialóg Exkurzia-pamiatky Senca	Individuálna práca	Ústne skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
	<i>Vnímanie a experimenty s každodennou kultúrou, s každodennými predmetmi okolo nás</i>	Plagát, reklama, logo	Zhotoví logo firmy, plagát, billboard, reklamný pútač alebo slogan na konkrétnu akciu.	Demonštračná metóda	Skupinová práca	Skupinové skúšanie	
		Obaly kníh a CD/DVD	Vytvorí scenár reklamnej kampane. Obsahová analýza.	Inštruktáž	Individuálna práca	Ústne Praktické skúšanie	
		Videoklip, s dôrazom na výtvarnú, hudobnú, dramatickú a literárnu stránku.	Experimentuje s materiálom rôznych umení a oblastí kultúrnej tvorby.	Zážitková metóda	Skupinová praktická aktivita	Skupinové skúšanie	
Základné vyjadrovacie prostriedky hlavných umeleckých druhov	<i>Vyjadrovacie prostriedky každodennej činnosti žiaka</i>	Pantomíma – spojenie pohybu, gesta, mimiky, usporiadanie priestoru	Realizácia pantomímy – gestom, pohybom, mimikou.	Zážitková metóda	Skupinová praktická aktivita	Ústne Hromadné skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
		Príbehy z bežného života a pozorovateľné správanie ľudí v nich.	Vytvorí vlastný príbeh, napíše scenár, dramaturgicky ho spracuje, zapojí hudbu.	Diskusia	Individuálna praktická aktivita	Ústne skúšanie	
	<i>Vyjadrovacie prostriedky kultúry okolo nás</i>	Vizuálna kultúra, auditívna kultúra, kultúra reči a slovesná kultúra	Vytvorí návrh na zmeny priestorov –urbanistickú, dizajnérsku, architektonickú škicu s využitím intermediálneho	Demonštračná metóda	Individuálna práca	Ústne Individuálne skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

		Kultúra elektronických médií, video kultúra. Kultúra pohybu, priestoru	pôsobenia. Spracuje vlastný text (rozprávku, mýtus, poéziu, poviedku, scenár, pesničku...), ktorý zdramatizuje alebo ilustruje kresbou, maľbou či kolážou.	Didaktická hra Dialóg	Individuálna tvorivá práca	Ústne Praktické skúšanie	
		Všednosť a slávnosť. Prezentácia rôznych umeleckých artefaktov zo života, literárne čítania, dramatické scény...	Diskutuje o prvkoch všedného a slávnostného (profánneho a sakrálneho).	Diskusia Demonštračná metóda	Prezentácie žiakov	Ústne Praktické skúšanie	
		Sakrálne umenie – v hudbe a výtvarnom umení /historické a súčasné/ Pomník a pamätník	Navrhne slávnostný priestor, pomník alebo pamätník.	Výklad dialóg	Individuálna práca	Ústne skúšanie	
Časové a priestorové súvislosti kultúry	<i>Kultúra okolo nás</i>	Masová kultúra, populárna kultúra, klasická kultúra, kultúrna tradícia, národná kultúra, svetové kultúrne dedičstvo	Diskutuje o zmysle výberu artefaktov a o ich význame vo svojom živote. Dokáže porovnať žánre, výrazové polohy a posolstvá vybraných artefaktov, javov.	Zážitková metóda Beseda	Návšteva galérie	Hromadné skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
	<i>Kultúra ako ľudská aktivita, ako estetická hodnota, estetično</i>	Kultúra. Umenie. Estetické kvality predmetov. Kultúrne a nekultúrne.	Analyzuje a interpretuje rôzne relácie v televízii, hudobné, filmové žánre, pôsobenie dizajnu a architektúry. Diskutuje o spoločenskej funkcii umeleckých druhov.	Diskusia Dialóg	Praktická aktivita	Praktické Ústne skúšanie	
Funkcie umenia, estetické vnímanie	<i>Kultúrny šum, informácie vizuálne, akustické, pohybové,</i>	Zvuková kulisa, šum prírody a hluk a krása civilizácie. Vizuálna krása prírody	Vytvorí projekt prostredia, ktoré neškodí človeku. Diskutuje o orientácii v	Inštruktáž Diskusia	Individuálny projekt	Ústne Individuálne skúšanie	odpoveď test prezentácia

UMENIE A KULTÚRA

	<i>textové</i>	a civilizácia. Orientácia v priestore.	„kultúrnom šume“.				praktických zručností
	<i>Špecifický vklad umeleckých druhov. Rozdiely v estetických zážitkoch</i>	Vyjadrovacie prostriedky v umeniach: rytmus, symetria, kompozícia a ich elementy (bod – čiara – plocha – tvar – farba, tón, akord, melódia...)	Na základe podnetov z jedného umeleckého druhu vytvorí vlastnú prácu v inom umeleckom druhu. Vyhľadá možné analógie vo vyjadrovacích prostriedkoch a kompozičných princípoch.	Demonštračná metóda	Individuálna práca	Ústne skúšanie	
Životný štýl. Móda. Kultúra tela, zmysel športu	<i>Komunikácia gestom, mimikou, oblečením. Funkcie oblečenia</i>	Neverbálna komunikácia, gesto, mimika, pohyb, oblečenie	Návrhne účes, líčenie, maľbu na telo, masku formou fotokoláže, montáže. Experimenty naživo.	Diskusia	Praktická aktivita	Praktické skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
		Vyjadrovacie prostriedky módy, diferenciácia v oblečení, konformizmus, seba propagácia, štýl doby.	Diskutuje o oblečení obľúbenej celebrity, hudobníka a pod. Pripraví módnu prehliadku podľa vybraných dôb v minulosti, rôznych povolání, spoločenských príležitostí...	Diskusia Beseda	Praktická aktivita	Praktické	
	<i>Kultúra životného štýlu</i>	Etiketa a kultúrna komunikácia	Diskutuje o ukážkach a tvorí vlastné modelové situácie.	Diskusia	Skupinová práca	Skupinové ústne skúšanie	
	<i>Kultúra tela, zmysel športu</i>	Kalokagatia – jednota duševnej a telesnej krásy, gentleman, dandy. Vrcholový, výkonnostný, rekreačný šport. Olympijské hnutie.	Skupinová mediálna prezentáciu športovej udalosti – módnej prehliadky – plesu – stužkovej – turistického zrazu – demonštrácie aktivistov.	Demonštračná metóda	Skupinová prezentácia	Ústne Skupinové skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

Populárna masová kultúra. Elektronické médiá	<i>Populárna kultúra</i>	Princípy populárnej kultúry, zameranie na silný zážitok, orientácia na konkrétne sociálne skupiny.	Vytvorí komiks alebo paródiu na známu značku/logo. Hra na vystúpenie na festivale.	Dialóg	Individuálna práca	Ústne skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
	<i>Masová kultúra</i>	Trh s kultúrou, gýč, brak. Orientácia na masy, na zisk. Nadbiehanie masovému vkusu, dotieravosť.	Vytvorí suveníry z vlastnej obce – a) taký, čo charakterizuje zvláštnosti obce, b) vtieravý, gýčový. Hodnotové postoje.	Motivačný problém	Samostatná praktická aktivita	Praktické Samostatné skúšanie	
	<i>Elektronické médiá</i>	Dizajn webovej stránky triedy, logo triedy/školy. Tvorba elektronického fotoalbumu, vlastného portfólia.	Vytvorí logo alebo webovú stránku. Diskutuje o prezentovaných prácach, vyhodnotí najlepší dizajn.	Motivačný problém	Samostatná praktická aktivita	Praktické skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

UMENIE A KULTÚRA

SEXTA (ISCED 3A)

UČEBNÉ ZDROJE:

Literatúra:

Umenie a kultúra pre 2. roč. gymnázií, E. Mistrík, EDUCO 2009
Estetická výchova pre stredné školy, M. Fedorová, SPN 2001
Dejiny maliarstva, H. Galanová, M. Matejková, Slovart 2005
Encyklopédie, časopisy, denná tlač

Didaktická technika:

CD, DVD prehrávač
Notebook, dataprojektor, interaktívna tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky:

Fotografie, portréty umelcov,
CD: Pavelčák 6-9 roč. počúvanie hudby,
DVD: Umenie a kultúra 2. ročník gymnáziá ,
Videokazety: Estetika, 2000,
Orffove hudobné nástroje, klavír,
kultúrne artefakty

Ďalšie zdroje:

Web stránky: www.youtube.com
www.infovek.sk

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
<i>Poznanie, analýza a interpretácia vybraných umeleckých diel a tendencií z histórie kultúry a z kultúry vlastného regiónu</i>	OSR 2, 4, 5 MKV 1, 4, 5 TPPZ 1, 2, 3, 6, 7 MDV 1, 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia	Etická výchova – morálne hodnoty Hudobná výchova – vyjadrovacie prostriedky Výtvarná výchova- vyjadrovacie prostriedky Informatika – PC prezentácia Dejepis – historické súvislosti, udalosti Slovenský jazyk – reklamný šot
<i>Princípy populárnej kultúry, masová kultúra, elektronické médiá. Kultúrna komunikácia. Kultúra a technika.</i>	OSR 1, 2, 4, 5 MKV1,2, 4 TPPZ 1, 3, 6, 7 MDV 1, 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Etická výchova – reč tela Hudobná výchova - folklór Výtvarná výchova – vnímanie obrazov Informatika – PC prezentácia Dejepis – historické súvislosti Slovenský jazyk - publicistický žáner

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
<i>Poznanie, analýza a interpretácia vybraných umeleckých diel a tendencií z histórie kultúry a z kultúry vlastného regiónu</i>	<i>Úžitkové predmety a umelecké diela</i>	Návrat k 2. temat. celku z 1. ročníka	Opakované vnímanie, opis procesov tvorby. Opakovanie a sprítomnenie, kontinuita s 1. ročníkom.	Rozhovor Výklad Návšteva galérie	Individuálna Skupinová práca	Ústne Praktické skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
	<i>Estetické vnímanie</i>	Estetické vnímanie. Zážitok, vkus.	Opakované vnímanie, opis zážitkov, diskusia.	Rozhovor Výklad Diskusia Návšteva múzea	Skupinová aktívna práca	Ústne Praktické skúšanie	
	<i>Analýza umeleckého diela</i>	Štruktúra diela. Kompozícia diela.	Výber ukážok na zadanú tému v rôznych umeleckých druhoch. Porovnávanie ich vyjadrovacích prostriedkov.	Demonštračná Dialóg	Individuálna práca	Ústne skúšanie	
	<i>Interpretácia umeleckého</i>	Hľadanie rôznych	Výber ukážok	Praktická	Individuálna	Ústne	

UMENIE A KULTÚRA

	<i>diela</i>	významových vrstiev diela	s podobnou, príp. identickou ideou v rôznych umeleckých druhoch. Porovnávanie intenzity, rôznosti a iných charakteristík zážitkov z vnímania týchto artefaktov.		praktická práca	Praktické skúšanie	
	<i>Hlavné umelecké druhy</i>	Literatúra, výtvarné umenia, hudobné umenia, dramatické umenia, film, elektronické umenia.	Prehľad o štruktúre umeleckých druhov.	Výklad Brainstorming	Individuálna tvorivá práca	Ústne Individuálne skúšanie	
Princípy populárnej kultúry, masová kultúra, elektronické médiá. Kultúrna komunikácia. Kultúra a technika.	<i>Populárna kultúra</i>	Hlavné typy produktov populárnej kultúry. Ľudia v populárnej kultúre. Idol, vzor, norma. Zmysel populárnej kultúry.	Interpretácia konkrétnych produktov – videoklipu, filmu, grafity, značky. Portfólio o svojom idole/ vzore. Prehľad o folklórnom umení v obci.	Práca s IKT	Samostatná práca	Praktické Individuálne skúšanie	odpoveď test prezentácia praktických zručností
	<i>Masová kultúra</i>	Hlavné typy produktov masovej kultúry. Masové médiá. Reklama. Móda. Štandardizácia vnímania.	Tvorba reklamného šotu, názvu, plagátu ako reklamy, tvorba rôznych spravodajských a publicistických žurnalistických žánrov (vlastný blog).	Zážitková Praktická	Skupinová práca	Hromadné Praktické skúšanie	
	<i>Tzv. Vysoká kultúra</i>	Hlavné typy produktov označených za hodnoty kultúrnej tradície. Zmysel tzv. vysokej kultúry. Voľné a úžitkové umenie. Konvencia a experimentovanie v umení.	Zážitok, vnímanie, jednoduchá analýza, hľadanie hodnôt, porovnávanie.	Zážitková Dialog Pozorovanie	Individuálna Skupinová práca	Hromadné Praktické skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

	<i>Analýza, interpretácia produktov populárnej kultúry</i>	Významy, hodnoty, štruktúra produktov populárnej kultúry. Populárna kultúra a médiá/ mládež. Umelecký trh a marketing.	Zážitok a jeho reflexia, analýza a interpretácia významov a kultúrno-historických kontextov. Práca s internetom, diskusie o mediálnych vzoroch.	Zážitková Dialóg Pozorovanie	Individuálna Skupinová práca	Hromadné Praktické skúšanie	
	<i>Analýzy a interpretácia produktov masovej kultúry</i>	Významy, hodnoty, štruktúra produktov masovej kultúry. Masová kultúra a médiá. Princípy fungovania masovej kultúry. Umelecký trh a marketing.	Zážitok a jeho reflexia, analýza a interpretácia významov a kultúrno-historických kontextov. Práca s internetom, diskusie o mediálnych vzoroch.	Zážitková Práca s IKT	Individuálna práca	Ústne skúšanie	
	<i>Analýza a interpretácia produktov tzv. vysokej kultúry</i>	Princípy fungovania tzv. vysokej kultúry. Koncert, galéria, divadelné predstavenie, kino, festival apod. Umelecký trh.	Zážitok a jeho reflexia, analýza a interpretácia významov a kultúrno-historických kontextov. Práca s internetom.	Zážitková Návšteva koncertu, galérie Práca s IKT	Tvorivá individuálna práca	Hromadné skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

UMENIE A KULTÚRA

SEPTIMA

UČEBNÉ ZDROJE:

Literatúra:

Umenie a kultúra pre 3. roč. gymnázií, E. Mistrík, EDUCO 2010
Estetická výchova pre stredné školy, M. Fedorová, SPN 2001
Dejiny maliarstva, H. Galanová, M. Matejková, Slovart 2005
Encyklopédie, časopisy, denná tlač

Didaktická technika:

CD, DVD prehrávač
Notebook, dataprojektor, interaktívna tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky:

Fotografie, portréty umelcov,
CD Pavelčák 6.-9. ročník počúvanie hudby,
DVD Umenie a kultúra pre 3. roč gymnázia,
Videokazety: Estetika, 2000
Orffove hudobné nástroje, klavír,
kultúrne artefakty

Ďalšie zdroje:

Web stránky: www.youtube.com , www.infovek.sk

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
Vnímanie umenia v historickom kontexte: súčasnosť – minulosť, komparácia epoch	OSR1, 2, 4, 5 MKV1, 4 TPPZ 1, 2, 3, 6, 7 MDV 1, 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia	Hudobná výchova – hudobné ukážky Výtvarná výchova - ornamenty Informatika – PC prezentácie Dejepis – historické súvislosti a udalosti Slovenský jazyk – oslavná báseň
Prevádzka v kultúre, umelecký trh, medzi kultúrne vzťahy	OSR 1, 2, 4, 5 MKV1, 2, 4, 5 TPPZ 1, 3, 6, 7 MDV 1, 2	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Etická výchova – morálne hodnoty v médiách Hudobná výchova – koncert, festival, show Výtvarná výchova - výstava Informatika – PC prezentácie Dejepis – umelci v histórii Slovenský jazyk – diskusia so spisovateľom

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
Vnímanie umenia v historickom kontexte: súčasnosť – minulosť, komparácia epoch	Poznanie, analýza a interpretácia vybraných umeleckých diel a tendencií z histórie kultúry	Umelecká tvorba a príbuzné estetické aktivity: umelecké dielo, gýč a brak, úžitkové diela (dizajn, reklama, architektúra, logo, oslavná báseň, tv show k sviatku, pouličné slávnosti a pod.).	Vytvoriť si kritériá pre odlišenie gýča. Rozhodnúť, či považuje hudobnú, výtvarnú, filmovú alebo literárnu ukážku za gýč, a zdôvodniť svoje rozhodnutie. Analyzovať, interpretovať kultúrne produkty, uvažovať o ich využívaní v osobnom živote a v spoločnosti. Vytvoriť projekt na prezentáciu artefaktov a na ich zapojenie do života. Porovnať európske, svetové a slovenské kultúrne	Dialóg Projekt artefaktov Demonštračná	Individuálna práca praktická	Ústne Písomné Praktické skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností

UMENIE A KULTÚRA

			dedičstvo a umenie.				
		<p>Tvorivé postupy v umení v histórii : hľadanie krásy, hľadanie foriem a tvorba harmónie či disharmónie, práca so symbolmi, oslava bohov, umenie ako mágia, sebvýjadrenie umelca, vyjadrenie sveta, prezentácia škaredého, umenie ako irónia, tvorba ornamentov, sviatok, citácia, aproprácia, umenie pre umenie, zneužitie umenia a pod.</p>	<p>Rozumieť princípom hlavných umeleckých druhov, aktívne sa vyjadrovať aspoň v jednom z nich. Aktívne vyhľadávať princípy a ukážky v umení, v životnom prostredí. Diskutovať o zmysle umenia. Pracovať s internetom, vytvárať vizualizácie a prezentácie. Dopĺňať učebnice o vlastné hľadanie</p>	<p>Výklad</p> <p>Práca s IKT</p> <p>Brainstorming</p> <p>diskusia</p>	<p>Praktická</p> <p>Individuálna práca</p>	<p>Ústne</p> <p>Písomné</p> <p>Praktické skúšanie</p>	
<p>Prevádzka v kultúre, umelecký trh, medzi kultúrne vzťahy</p>	<p>Prevádzka v kultúre</p>	<p>Médiá a kultúra: obraz človeka v médiách, možnosti a vplyv médií, reklama, elektronické médiá, virtuálna realita.</p>	<p>Diskutovať o obsahoch médií. Zaujímať samostatné postoje k mediálnej ponuke a diskutovať o nej. Získavať a vyhodnocovať informácie z rôznych zdrojov kultúrnej prevádzky (koncerty, festivaly, výstavy, prehliadky, internet, literatúra, reklama, masmédiá ...)</p>	<p>Diskusia</p> <p>Demonštračná</p> <p>Situačná</p>	<p>Skupinová práca</p>	<p>Skupinové skúšanie</p>	<p>odpoveď test</p> <p>prezentácia praktických zručností</p>
		<p>Trh s umením a kultúrou: mecenášstvo a sponzorstvo, reklama a marketing, výstavy, veľtrhy, festivaly, úloha médií, úloha obecnstva, ľudia v obchode s umením v histórii a v súčasnosti.</p>	<p>Vytvárať projekty, prezentácie. Aktívne vyhľadávať informácie na internete a v encyklopédiách, triediť ich, analyzovať, interpretovať a</p>	<p>Práca s IKT</p> <p>Projektová</p>	<p>Individuálna praktická</p>	<p>Ústne</p> <p>Praktické</p>	

UMENIE A KULTÚRA

			vyhodnocovať. Orientovať sa v prívale informácií, analyzovať informačné kanály a nástroje, zámer tvorcov informácií.	Dialóg		skúšanie	
		Ekonomická hodnota umenia : korisť, znak statusu, ozdoba, súčasť zbierky, neopakovateľnosť, známosť diela. Vplyv technológií na funkciu a hodnotu diela.	Systematicky pracovať s informáciami. Tvoriť aplikačné úlohy a projekty. Reflektovať návštevu festivalov a iných kultúrnych akcií, formulovať vlastné zážitky z umenia.	Zážitková Projekt Beseda	skupinová	Ústne Skupinové skúšanie	
		Inštitúcie na trhu s kultúrou	Urobiť interview s pracovníkmi rôznych inštitúcií. Preberať prierezovo pri ostatných témach.	Interview Diskusia	Individuálna praktická	Ústne Individuálne skúšanie	
		Formy prevádzky na trhu s kultúrou (výberovo, napr.): Výstava, koncert, show, festival, mediálna prezentácia, promo akcia, klubová akcia, film o filme, happening, chodníky slávy, diskusia so spisovateľom a pod.	Opísať obsah svojich estetických zážitkov z návštevy rôznych kultúrnych podujatí. Diskutovať o vplyve hudby a výtvarného umenia na formovanie osobnosti človeka.	Zážitková Návšteva galérie, koncertu	praktická		

UČEBNÉ ZDROJE:

Literatúra:

Umenie a kultúra pre 1. 2. 3. roč. gymnázií, E. Mistrík, EDUCO 2008, 2009, 2010
Estetická výchova pre stredné školy, M. Fedorová, SPN 2001
Dejiny maliarstva, H. Galanová, M. Matejková, Slovart 2005
Encyklopédie, časopisy, denná tlač

Didaktická technika:

CD, DVD prehrávač
Notebook, dataprojektor, interaktívna tabuľa

Materiálne výučbové prostriedky:

Fotografie, portréty umelcov,
DVD Umenie a kultúra pre 1. 2. 3. ročník gymnázia,
Videokazety: Estetika, 2000
Orffove hudobné nástroje, klavír,
kultúrne artefakty

Ďalšie zdroje:

Web stránky: www.youtube.com , www.infovek.sk

UMENIE A KULTÚRA

Tematický celok	Prierezová téma	Finančná gramotnosť	Medzipredmetové vzťahy
Základné princípy vedeckého poznávania	OSR 2, 4, 5 TPPZ 1, 2, 3, 6 MDV 1, 2 MKV2, 4 ENV 1	1.1: Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia 1.2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazi ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia	Etická výchova – mravné hodnoty Výtvarná výchova - komiks Informatika – PC prezentácie Slovenský jazyk – biografica, interview Biológia, Fyzika, Chémia – vedci a vynálezy
Teoretické poznávanie kultúry	OSR 1, 2, 4, 5 MKV1, 2, 3, 4, 5 TPPZ 1, 3, 6, 7 MDV 1, 2		Etická výchova - ľudskosť v biznise Hudobná výchova – umelci v hudbe Výtvarná výchova – umelci v maľbe, architektúre a sochárstve Informatika – práca s PC Dejepis – historický kontext Slovenský jazyk – autor a dielo, interview

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Stratégie vyučovania		Hodnotenie	
				metódy	formy	metóda	prostriedok
Základné princípy vedeckého poznávania	<i>Vedci a veda</i>	Vedci v sci-fi: Aké otázky kladú vedci v sci-fi?	Rekonštruovať príbehy vedcov z sci-fi diel, prezentovať ich práce. Konfrontovať postavy z rôznych diel sci-fi alebo fantasy.	Práca s IKT beseda	Individuálna práca	Ústne skúšanie	odpoveď test prezentácia zručností

UMENIE A KULTÚRA

		<p>Svet bez vedcov: „Stačí mi zdravý rozum“. Ako žijú vedci?</p>	<p>Formulovať vlastné názory na fungovanie sveta bez vedcov a bez vedy. Vyhľadávať vedcov a vedecké ambície vo svojom okolí (rodičia, učitelia známi), urobiť s nimi interview. Rekonštruovať biografiu aspoň jedného vedca. Vytvoriť komiks o živote vedca.</p>	<p>Práca s IKT</p> <p>Výklad</p> <p>Rozhovor</p> <p>Projektová</p>	<p>Individuálna praktická práca</p>	<p>Ústne</p> <p>Praktické</p> <p>Individuálne skúšanie</p>	
		<p>O čo sa vedec zaujíma? ČO je to? KTO je to? PREČO je to tak? AKO to funguje? AKO to zmením? KTO som? Čo hovorí vedec? TO JE... LEBO... KEĎ... TAK... MOŽNO... SOM... MÔŽEM</p>	<p>Vysvetliť, ako sa uvedené otázky prejavujú v prameňoch. Diskutovať s prezentáciou protikladných stanovísk, napr. „veda je nevyhnutná“ verzus „veda ničí svet“. Vytvoriť portfólio o najnovších problémoch vedy, napr. o kyberpriestore, virtuálnej realite, genetických manipuláciách.</p>	<p>Demonštračná</p> <p>Práca s IKT</p> <p>Výklad</p> <p>Dialóg</p> <p>Projekt, prezentácia</p>	<p>Individuálna praktická práca</p>	<p>Ústne</p> <p>Praktické</p> <p>skúšanie</p>	
	<p><i>Metódy vedy</i></p>	<p>Ako rozmyšľajú vedci? Pozriem sa, vyskúšam, utriedim, rozložím, zjednotím, pomenujem, odmyslím si nepodstatné, rozšírim na celok,</p>	<p>Priebežne abstrahovať metódy z textov využívaných na hodinách, z biografii vedcov, z diskusií. (počas celého roka)</p>	<p>Beseda</p> <p>Pozorovanie</p>	<p>Skupinová práca</p>	<p>Skupinové skúšanie</p>	

UMENIE A KULTÚRA

		zdokumentujem a vyvodím.					
Teoretické poznávanie kultúry	Štruktúra umenia	Umelci v umeleckom biznise: Čo chcú dosiahnuť?	Spracovať životné príbehy umelcov z umeleckého a mediálneho biznisu. Vyhľadávať umelcov a umelecké ambície vo svojom okolí (rodičia, učitelia známi), urobiť s nimi interview.	Situačná Interview	Individuálna práca Praktická aktivita	Individuálne Praktické skúšanie	Odpoveď Test prezentácia praktických zručností
		Svet bez umelcov: „Umenie je aj tak len jeden veľký biznis“. O čo sa snažia ľudia v umení? Vytvorím, pozriem sa, vypočujem si, prečítam si, podporím, zhodnotím, kúpim a predám, uschovám, som umelec/ umelkyňa.	Modelovať náš život bez umelcov – myšlienkový experiment. Vytvárať životné príbehy z rôznych kultúrnych epoch v podobe napr. „Chcem byť mecenášom“, „Chcem byť umelcom“. Vyhľadať v teoretickej literatúre reflexiu týchto tém.	Zážitková Situačná	Praktická aktivita	Ústne Praktické skúšanie	
		Ako tvoria umelci? Umelecká tvorba, originalita, kópia, falzifikát, citácia, apropiácia, asambláž.	Vyhľadať na internete a v médiách príbehy o tom, ako vznikajú umelecké diela. Urobiť interview s kultúrnymi tvorcami v obci alebo v regióne. Vyhľadať v teoretickej literatúre reflexiu týchto tém.	Práca s IKT diskusia	Skupinová práca	Hromadné skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

			Charakterizovať rôzne historické podoby tvorby.				
		Čo tu zostane po umelcoch? Dielo ako artefakt, readymade, otvorené dielo, vzťahové dielo, situačné dielo a happening, konceptuálne dielo, úžitkové dielo; antiumenie; umelecké druhy.	Formulovať vlastné názory na kultúrne artefakty. Vnímať časové a priestorové kontexty súčasnej kultúry. Charakterizovať hlavné umelecké druhy. Zaujímať stanoviská k jednému z nich.	Dialóg Výklad	Skupinová práca	Hromadné Ústne Písomné skúšanie	
	<i>Štruktúra kultúry</i>	Čo z toho máme my? Chcem sa zabaviť, chcem sa poučiť, hľadám zážitok, hľadám vzrušenie, chcem sa báť, chcem sa upokojiť, chcem meditovať, chcem sa vyblázniť.	Podať reflexiu vlastných zážitkov. Vyhľadať diela z rôznych dôb a regiónov. Zostaviť hierarchiu svojich preferencií. Písomne zhrnúť argumenty z diskusie alebo výsledkov tvorby.	Diskusia Demonštračná Situačná	Skupinová práca	Hromadné Ústne skúšanie	
		Čo má pre mňa hodnotu? Populárna kultúra, masová kultúra, tzv. vysoká a tzv. nízka kultúra, subkultúry, ľudová kultúra, kultúrny odpad	Vyhľadať na internete informácie a texty o najnovších trendoch. Všímať si rôzne súvislosti umeleckého biznisu a diskutovať o nich. Referovať o kľúčových pojmoch alebo prístupoch k problematike.	Práca s IKT diskusia	Samostatná práca	Ústne Praktické skúšanie	

UMENIE A KULTÚRA

	<i>Kultúrna zmena</i>	Čo v kultúre zostáva a čo sa mení? Kultúrna identita, subkultúry, kultúrny konflikt, globalizácia, multikulturalizmus.	Vytvoriť webovú stránku alebo manažovanie skupiny na internetovej sociálnej sieti. Vytvoriť videozáznam alebo fotografický album. Orientovať v súčasnej kultúrnej ponuke. Pomenovať zmysel alternatívnych kultúrnych aktivít.	Práca s IKT Diskusia Demonštračná Pozorovanie	Praktická Samostatná práca	Ústne Praktické skúšanie	
	<i>Poznávanie kultúry</i>	Poznávanie kultúry: Archeológia, ekonomika kultúry, estetika, etika, filozofia, historiografia, humánna ekológia, humánna geografia, jazykoveda, kultúrna antropológia, kulturoológia, pedagogika, právna veda, psychológia umenia, religionistika, sociológia kultúry, teória médií a žurnalistiky, vedy o umení.	Vyhľadať životné príbehy vedcov z týchto vied. Vyjadriť svoj vzťah k dielam niektorých kultúrno-historických období. Rozoznávať časové a priestorové súvislosti kultúry. Interpretovať kultúrne artefakty zo súčasnosti a minulosti s pomocou terminológie vybranej vedy o kultúre.	Diskusia Výklad Práca s IKT	Praktická Samostatná práca	Ústne Hromadné skúšanie	